13e Voortgangsrapportage SmartwayZ.NL periode 1 juli 2022 – 31 december 2022

@brabant.nl>

Ma 2-10-2023 16:46

Aan:SmartwayZ.NL <SmartwayZ.NL@brabant.nl>

1 bijlagen (3 MB)

13e Voortgangsrapportage SmartwayZ.NL.pdf;

Let op: Deze mail komt van buiten onze organisatie. Help mee om onze organisatie veilig te houden en denk na voordat je op een link klikt of een bijgevoegd bestand opent.

Ter attentie van de wethouders en ambtenaren mobiliteit, en griffie t.b.v. raadsleden

Beste lezer,

Via deze link kunt u de 13e Voortgangsrapportage van SmartwayZ.NL lezen over de periode van 1 juli 2022 – 31 december 2022. Deze voortgangsrapportage is op 9 juni 2023 vastgesteld door de programmaraad van SmartwayZ.NL. In deze voortgangsrapportage leest u meer over:

- de infra-opgaven (deel II);
- de verstedelijkings- en mobiliteitsopgave in de Brainportregio (deel III);
- het Uitvoeringsplan Krachtenbundeling Smart Mobility Zuid-Nederland 2020 t/m 2023 (deel IV).

Over SmartwayZ.NL
SmartwayZ.NL is het innovatieve mobiliteitsprogramma in Zuid-Nederland dat zich inzet voor het verbeteren van de bereikbaarheid en het stimuleren van innovatie. Dat gaat van het ontwikkelen van slimme oplossingen tot het verbreden van snelwegen, het verbeteren van vervoersknooppunten en het stimuleren van duurzaam reisgedrag. Vele partners werken binnen het programma samen, waaronder het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Rijkswaterstaat, de provincies Noord-Brabant en Limburg, diverse gemeenten, bedrijven en kennisinstellingen.

Meer informatie
Heeft u een vraag over ons programma? Wilt u meer weten of deelnemen aan één van onze projecten? Neem dan gerust contact op. Meer info: www.smartwayz.nl.

Met vriendelijke groet,

Programmamanager SmartwayZ.NL

Provincie Noord-Brabant

Brabantlaan 1 | Postbus 90151 | 5200 MC ’s-Hertogenbosch | Telefoon 073 6812812 | Fax 073 6807680 | contact | Twitter: @brabant | www.brabant.nl

---

Meer weten over de provincie Noord-Brabant?
Volg op Instagram: www.instagram.com/provincienoordbrabant

1 JULI 2022 – 31 DECEMBER 2022

Voortgangsrapportage SmartwayZ.NL

Samenwerken aan bereikbaarheid in onzekere tijden

Inhoudsopgave

Voorwoord **3**

Algemeen **5**

Programma SmartwayZ.NL 5

Kansen en risico's programma 5

Doelbereik 5

Planning en financiën 8

Infra-opgaven **11**

InnovA58 11

A58 Tilburg-Breda 12

A67 Leenderheide-Zaarderheiken 12

A2 Weert-Eindhoven 12

Kortetermijnmaatregelen A2 Randweg Eindhoven 12

N279 Veghel-Asten 13

Verstedelijking en Mobiliteit Brainport Eindhoven **15**

Verstedelijking en Mobiliteit Brainport Eindhoven 15

Maatregelenpakket de Run 17

Uitvoeringsplan Krachtenbundeling Smart Mobility Zuid-Nederland 2020 t/m 2023 **19**

Innovatie en Ontwikkeling 20

Shared service Data en Digitalisering 22

Shared service Verkeersmanagement 22

Shared service Smart Logistics 24

Shared service Slim Reizen 24

Gebiedsgerichte realisatie 25

Bijlage 1 – Governance SmartwayZ.NL **30**

Bijlage 2 – Projectbladen infra-opgaven **34**

Bijlage 3 – Projectbladen Verstedelijking en Mobiliteit Brainport Eindhoven **42**

Bijlage 4 – Projectbladen gebiedsgerichte realisatie regio's **45**

Voorwoord

Medio 2022 werd duidelijk dat de SmartwayZ.NL-infrastructuurprojecten verder vertraging gaan oplopen. Gelukkig kunnen er binnen een aantal infra-opgaven echter wel mijlpalen gemeld worden. Zo gaat de innovatieopgave die bij de InnovA58 hoort eigenstandig door, is voor de A58 Tilburg-Breda het bestuurlijk voorkeursalternatief in het BO MIRT bevestigd, is er voor de A58 Eindhoven-Tilburg € 126 miljoen door het Rijk uit de middelen voor ontsluiting van woningbouw toegekend waarmee de planuitwerking kan worden doorgezet én is er inhoudelijk vooruitgang geboekt met de nadere uitwerking van een aantal kortetermijnmaatregelen A2 Randweg Eindhoven. Dit toont eens te meer aan dat de medewerkers in het programma SmartwayZ.NL zich vanuit hun betrokkenheid volop inzetten om stilstand te voorkomen.

In het BO MIRT 2022 (Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport tussen Rijk en regio) is verder de Brainportdeal gesloten. Hiermee kan gestart worden met de investeringen die nodig zijn om ruimtelijke schaalsprong 2030, conform het Verstedelijkingsakkoord Stedelijk Gebied Eindhoven, te realiseren. Rijk, regio en bedrijfsleven brengen deze middelen voor het versnellen en ontsluiten van de woningbouw en het bereikbaar houden van de regio samen in. Het gaat om afspraken voor een totaal van € 1.045 miljoen voor de realisatie van HOV4, de Multimodale Knoop Eindhoven, een eerste pakket mobiliteitstransitiemaatregelen en de in het BOL (Bestuurlijk Overleg Leefomgeving) reeds overeengekomen afspraken over de gebiedsontwikkeling Fellenoord.

De eerste contouren van de integrale afweging en de strategische heroriëntatie van het programma SmartwayZ.NL die zijn gestart, tekenen zich af. Innovatie, economische kracht en regionale samenwerking zijn succesfactoren die kenmerkend zijn voor onze regio. Tegelijkertijd vinden er in de directe omgeving van SmartwayZ.NL nog meer heroriëntaties plaats, die een nauwe relatie hebben met SmartwayZ.NL. Juist om de goede samenwerking te behouden en verder te versterken, is het van belang om die onderlinge relaties goed met elkaar te doorleven. De opgaven die op onze regio afkomen, vragen immers om een integrale aanpak (in de regio's) en grensoverschrijdende samenwerking.

Ook in de 2e helft van 2022 was corona nog een factor van betekenis. Aanvullende maatregelen bleken echter niet noodzakelijk en versoepelingen werden ingezet. Evenementen waar veel bezoekers op afkomen – zoals La Vuelta Holanda – werden ook weer mogelijk. Buiten op straat waren de gevolgen van die versoepelingen direct waarneembaar in het verkeersbeeld. De omvang van het verkeer ging al snel richting de niveaus van voor de coronapandemie. Daarmee nam het belang van de maatregelenpakketten die in de regio's in uitvoering zijn, verder toe. Daarom is vol ingezet op de uitvoering hiervan en heeft er kennisdeling plaatsgevonden tussen de regio's. Ook vanuit de diverse shared services van SmartwayZ.NL kwamen in de 2e helft van 2022 concrete bijdragen om innovaties te stimuleren en de procesvoering en de bereikbaarheid te verbeteren. Mede namens mijn collega's in de programmaraad dank ik alle medewerkers voor hun inzet die zij hiervoor hebben geleverd.

In deze voortgangsrapportage leest u meer over de infra-opgaven in Deel II. In Deel III vindt u meer gegevens over de verstedelijkings- en mobiliteitsopgave in de Brainportregio. Ten slotte gaan we verder in op het Uitvoeringsplan Krachtenbundeling Smart Mobility Zuid-Nederland 2020 t/m 2023 in Deel IV.

's-Hertogenbosch, 9 juni 2023
Namens de programmaraad van SmartwayZ.NL
De voorzitter,

Stijn Smeulders

DEEL I
ALGEMEEN

Algemeen

PROGRAMMA SMARTWAYZ.NL

SmartwayZ.NL is hét innovatieve mobiliteitsprogramma in Zuid-Nederland. Binnen het programma realiseren we de belangrijke schakels in de verstedelijking en het mobiliteitssysteem van de toekomst. Zo verbeteren we de bereikbaarheid en stimuleren innovatie. Onze aanpak varieert van het ontwikkelen van slimme oplossingen en het stimuleren van duurzaam reisgedrag tot het verbreden van snelwegen en het verbeteren van vervoersknooppunten. Binnen het programma werken we met vele partners samen, waaronder het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Rijkswaterstaat, ministerie van Binnenlandse Zaken, provincies Noord-Brabant en Limburg, diverse gemeenten, bedrijven en kennisinstellingen. Samen realiseren we een slim, veilig en duurzaam mobiliteitssysteem in Zuid-Nederland.

KANSEN EN RISICO'S PROGRAMMA

De kansen en risico's van het programma SmartwayZ.NL zijn uiteengezet in Tabel 1 en 2.

Kansen

Nr.	Omschrijving	Maatregel
1. Landelijke krachtenbundeling smart mobility	Er vinden gesprekken plaats om deze Landelijke krachtenbundeling door te zetten na 2023	Hierop aansluiten en op basis daarvan een uitvoeringsprogramma Zuid-Nederland maken
2. Strategische Heroriënta-tie	Evaluatie van SmartwayZ.NL en doorkijk naar de toekomst	De goede dingen behouden, versterken waar mogelijk en er nog andere aspecten aan toevoegen
3. Veranderende rol van overheid in mobiliteitswereld	Meer naar de markt kijken en de markt meer medeverantwoordelijk maken	Als overheid meer middelen inzetten op markt- en systeemfalen

Tabel 1: Kansen programma SmartwayZ.NL

Risico's

Nr.	Omschrijving	Maatregel
1. Stikstofproblematiek	De stikstofdiscussie legt vrijwel alle fysieke infrastructurele projecten stil	Rechterlijke uitspraak afwachten en kleinschalig handelen binnen de mogelijkheden
2. Onduidelijkheid over situatie programma na 31 december 2023	Contracten en afspraken lopen af en afnemende betrokkenheid partners	Aansturen op besluitvorming over vervolg met (tenminste) een overgangsjaar
3. Onduidelijkheid over gebiedsvisie Rijk en structurele financiering programmaonderdelen	Discussie wie waar uiteindelijk over gaat en hoe onderdelen structureel gefinancierd worden	Smart mobility, verkeersmanagement en digitalisering een beter fundament geven in de organisatie

Tabel 2: Risico's programma SmartwayZ.NL

DOELBEREIK

De 3 hoofddoelen van SmartwayZ.NL zijn:

1. Innovaties stimuleren
2. Een goede procesvoering
3. Verbeteren bereikbaarheid

Deze doelen zijn niet smart geformuleerd, dat wil zeggen dat er geen streefwaarden bij benoemd zijn. De status van de doelen is weergegeven in Figuur 1. Bij een groene kleur gaat het goed en zijn er geen aanvullende maatregelen nodig. Oranje geeft aan dat extra managementaandacht nodig is. Rood is een indicatie dat het doelbereik uit beeld raakt en steun van buiten het programma nodig is. De trend ten opzichte van de vorige rapportage wordt met volgende symbolen weergegeven:

- Pijl omhoog: positieve trend
- Pijl omlaag: negatieve trend
- Blok: gelijke trend (geen verandering)

	Bereiken we onze doelen?	**T.o.v. vorige rapportage**
Innovaties Stimuleren	Grootschalig gebruik van innovatieve oplossingen	↑
	Internationale inbedding	■
	Gebruikersacceptatie	↑
Goede procesvoering	Transparant	■
	Efficiënt	■
	Effectief	■
Verbeteren bereikbaarheid	Files verminderen	■
	Goed functionerend wegennet	■
	Co-modaliteit stimuleren	■

Figuur 1: De status van de SmartwayZ.NL-doelen

In deze voortgangsrapportage wordt verder alleen ingegaan op de volgende doelen: innovaties stimuleren en verbeteren bereikbaarheid.

INNOVATIE STIMULEREN

Grootschalig gebruik (groen)

Door team Innovatie & Ontwikkeling (I&O) zijn in de afgelopen periode 2 projecten afgerond en bij andere organisaties ondergebracht voor opschaling. Dit zijn de projecten:

- Safety Analysis: een project waarin is gekeken of Controller Area Network (CAN)-bus data meerwaarde biedt voor verkeersveiligheidsbereik. Dit is overgedragen naar de lijnorganisatie van de provincie Noord-Brabant.
- Smart Asset Management: een project waarin is gekeken of CAN-bus data meerwaarde biedt voor het beheer en onderhoud van wegen. Dit wordt nu opgepakt door de rijksoverheid.

Ook zijn er weer nieuwe projecten opgestart zoals SINFONICA, een Europees project waarin onderzoek wordt verricht naar kwetsbare doelgroepen en het gebruik van geautomatiseerd vervoer in het ‘landelijk’ gebied, en de speeddates van Mobility Lab, waarin startups aan *launching customers* worden voorgesteld. Tot slot zijn er projecten, zoals de opschaling van intelligente verkeers-regelinstallaties (iVRI’s), die na afronding door blijven lopen en resultaten blijven leveren. De

uitlevering van alle iVRI's in Noord-Brabant van de 1e tranche zijn afgerond. Er wordt een start gemaakt richting de updates van de iVRI's in 2023.

Weggebruikers krijgen (in de toekomst) te maken met deze innovaties. Team I&O houdt zich bezig met het ontwikkelen en vervolgens de overdracht. Het daadwerkelijk uitrollen van de innovaties vraagt een inspanning van overheids- en marktpartijen en dat kost tijd. Grootschalig gebruik van innovatieve oplossingen scoort groen, vanwege de goede voortgang in het ontwikkelen en overdragen.

(Inter)nationale inbedding (groen)
Producten die we ontwikkelen worden in samenwerking en in afstemming met landelijke partners (publiek – privaat) opgezet. Indien relevant worden ontwikkelde standaarden vervolgens landelijk vastgesteld. Daarmee borgen we de nationale inbedding, maar ook de stap naar grootschalig gebruik. Voorbeelden zijn Slim Sturen en GLOSA (Green Light Optimized Speed Advisory).

Vanuit het perspectief van internationalisering zijn er in de 2e helft van 2022 ook resultaten geboekt. De posities aan internationale tafels, zoals van ERTICO, zijn verstevigd, en het Europese SINFONICA project is goedgekeurd door de Europese Commissie. Het volgen van de Europese agenda op het gebied van Cooperative Intelligent Transport Systems (C-ITS) en Cooperative, connected and automated mobility (CCAM) vindt doorlopend plaats. Europese partners weten SmartwayZ.NL nadrukkelijk te vinden om onze kennis, ervaring en (Europees) netwerk. We volgen de internationale ontwikkelingen en passen deze toe in ons programma en de projecten. (Inter)nationale inbedding scoort daarom groen.

Gebruikersacceptatie (groen)
In onze projecten bereiken en betrekken we reizigers en werkgevers, onder andere via het Brabants Mobiliteitsnetwerk (BMN) en reizigers- en gedragsonderzoek. Op basis van specifiek onderzoek en door evaluaties leren we over de perceptie, de acceptatie en het gebruik van innovaties en de aanpassing van het gedrag. Voorbeelden zijn:

- het project Advanced Driver Assistance Systems (ADAS) waarbij via de werkgeversbenadering wordt gezorgd dat weggebruikers beter kunnen omgaan met ADAS-systemen in hun voertuig;
- het project Buurauto-Noom, waarin specifiek is onderzocht hoe andere weggebruikers reageren op het gedrag van een autonoom voertuig en hoe hun houding verandert na kennismaking met een dergelijk voertuig. Deze resultaten worden via de landelijke krachtenbundeling, shuttles en pods gedeeld en verder gebruikt;
- het project Slim Sturen, waarbij met focusgroepen in beeld is gebracht hoe zij hun routekeuze aanpassen op basis van nieuwe informatiediensten. Ook is daarbij aandacht gegeven aan de Human Machine Interface (HMI) en de achterliggende gedragspatronen. Dit heeft zinvolle kennis opgeleverd die via het project VM-IVRA (Verkeersmanagement Informatie Voor Route Advies) landelijk is gedeeld en wordt gebruikt. De effecten van innovatieve oplossingen zijn nog beperkt en sterk afhankelijk van de mate waarin wegbeheerders hiermee aan de slag gaan.

VERBETEREN BEREIKBAARHEID

De doelen binnen 'verbeteren bereikbaarheid' scoren alle 3 rood. Met SmartwayZ.NL worden wel resultaten geboekt met een positieve impact op de doorstroming, maar de drukte op de weg is

toegenomen in de 2e helft van 2022, en ligt weer boven het niveau van 2019. Ook de filezwaarte ligt in de 2e helft van 2022 boven het niveau van 2019.

Veel (voorheen) thuiswerkenden zijn weer in de auto gestapt. Binnen de co-modaliteit zijn het openbaar vervoer (ov) (trein en bus) en de fiets belangrijke onderdelen. De groei in het ov (na de coronacrisis) blijft nog steeds achter en het gebruik van het ov ligt nog onder het niveau van 2019. Het gebruik van de ov-fiets blijft wel stijgen. Het aantal instappers bij het busvervoer in Zuidoost-Brabant is in 2022 verder gestegen ten opzichte van 2021, maar ligt nog steeds onder de aantallen van 2019, variërend van 49% in januari tot 93% in juli ten opzichte van 2019.

BIJDRAGE AAN ABCD-DOELEN

In 2021 is de Strategische koers SmartwayZ.NL 2040 goedgekeurd door de programmaraad met de ambities: **Aantrekkelijkheid** vergroten, **Bereikbaarheid** verbeteren, **Concurrentiekracht** versterken en **Duurzaamheid** vergroten (ABCD). Deze ambities stellen ons in staat om dwarsverbanden te leggen en strategische keuzes en afwegingen te maken op de raakvlakken van smart mobility, infrastructuur en verstedelijkingsopgaven. Per ambitie zijn doelen geformuleerd die focus aanbrengen. Vanwege de heroriëntatie van SmartwayZ.NL is in de 2e helft van 2022 niet verder gewerkt aan de uitwerking hiervan.

PLANNING EN FINANCIËN

PLANNING

De planning van de infra-opgaven is opgenomen in Bijlage 2. De planning van de opgaven Verstedelijking en Mobiliteit Brainport Eindhoven is opgenomen in Bijlage 3. De planning van de gebiedsgerichte realisatie per regio is opgenomen in Bijlage 4.

PROGRAMMABUDGET

De beschikbaar gestelde budgetten (in- en exclusief btw) zijn weergegeven in Figuur 3 en 4 en Tabel 3. Afhankelijk van regelgeving is voor de financierende organisatie btw wel of niet compensabel. De Rijksbedragen zijn in november 2022 geïndexeerd ten opzichte van de 12e Voortgangsrapportage.

Programmaonderdelen (bedragen x € 1 mln.)	Totalen (incl. btw)	Totalen (excl. btw)	Noord-Brabant	Lim-burg	Rijk	Markt	Ge-meente/ regio
Werkbudget (2017 t/m 2021)	6,05	5,00	2,45	0,10	2,45		
Smart mobility totaal	162,48	134,28	31,31	4,60	35,21	40,00	23,16
smart mobility SMWZ-middelen	*114,48*	*94,61*	*25,00*	*4,00*	*25,61*	*40,00*	
aanvulling Uitvoeringsplan	*48,01*	*39,67*	*6,31*	*0,60*	*9,60*		*23,16*
InnovA58	451,77	373,36			373,36		
A58 Tilburg-Breda	52,50	43,39	14,46		28,93		
A2 Weert-Eindhoven	0,54	0,45	0,06	0,23	0,16		
			no-regret pakket komt deels uit reservering deelop-gave smart mobility				
A2 Randweg Eindhoven	4,60	3,80	1,82		1,82		0,17
MIRT-onderzoek Brainport	3,63	3,00	1,00		1,00		1,00
A67 Leenderheide-Zaarderheiken	162,10	133,96	31,95	1,74	100,27		
programmareservering	*62,70*	*51,82*	*11,63*	*0,24*	*39,95*		
N279 Veghel-Asten	320,65	265,00	265,00				
Bereikbaarheidsakkoord Zuidoost-Brabant	134,92	111,50	55,75				55,75
Totaal	**1.361,94**	**1.125,57**	**415,43**	**6,91**	**583,15**	**40,00**	**80,08**

Tabel 3: Programmabudget SmartwayZ.NL x € 1 miljoen

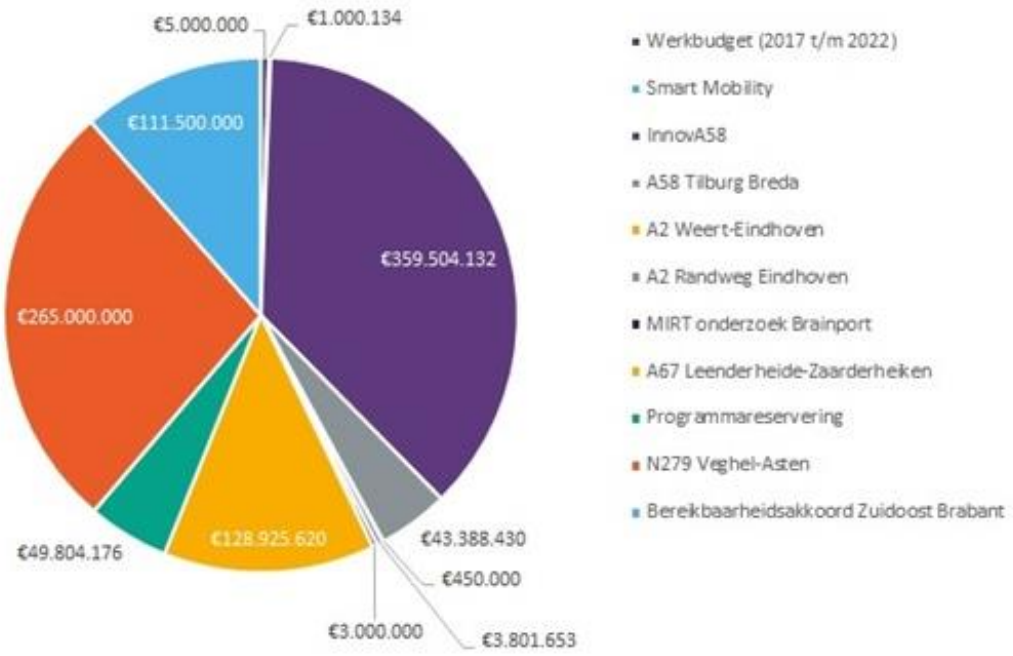

Figuur 2: Programmaonderdelen SmartwayZ.NL exclusief btw

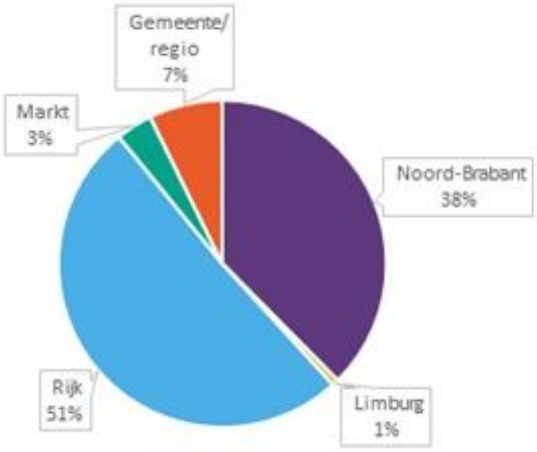

Figuur 3: Financiering SmartwayZ.NL exclusief btw

WERKBUDGET

De provincie Noord-Brabant beheert het werkbudget en treedt op als opdrachtgever voor de uit te voeren werkzaamheden die ten laste van dit budget komen. Het werkbudget wordt besteed aan deelopgaven-overstijgende werkzaamheden zoals communicatie, monitoring en evaluatie. De dekking van het werkbudget voor 2022 (€ 800.000,-) is afkomstig uit het restbudget van de periode 2017 t/m 2021. De dekking van het werkbudget van 2023 (€ 800.000,-) is afkomstig van de programmareservering zoals besloten tijdens de programmaraad van 8 juni 2022.

CONTACTPERSONEN

Bestuurlijk trekker	Stijn Smeulders, provincie Noord-Brabant, voorzitter programmaraad
Ambtelijk trekker	Zuhal Gül, programmamanager SmartwayZ.NL, SmartwayZ.NL@brabant.nl

DEEL II
INFRA-OPGAVEN

Infra-opgaven

In dit onderdeel geven we de stand van zaken van de volgende infra-opgaven:

1. InnovA58
2. A58 Tilburg-Breda
3. A67 Leenderheide-Zaarderheiken
4. A2 Weert-Eindhoven
5. Kortetermijnmaatregelen A2 Randweg Eindhoven
6. N279 Veghel-Asten

In Bijlage 2 is een uitgebreidere toelichting per infra-opgave te vinden in de vorm van projectbladen.

INNOVA58

A58 SINT-ANNABOSCH-GALDER

Het project heeft momenteel geen perspectief vanwege de overmatige stikstofbelasting op Natura 2000-gebied het Ulvenhoutse bos. Het direct grenzen van de infrastructuur aan de gevoelige habitats maakt dat elke capaciteitsuitbreiding niet vergunbaar is. De kansen voor extern salderen zijn erg klein vanwege het geringe aantal veehouderijen in de directe omgeving. Een doorstart van het project wordt daarmee afhankelijk van het succes van het landelijk stikstofbeleid in combinatie met een gebiedsgerichte aanpak. In de gebiedsgerichte aanpak Ulvenhoutse bos wordt gekeken naar lokale mogelijkheden om de stikstofsituatie te verbeteren. Eén daarvan is het gedeeltelijk verleggen van knooppunt Sint-Annabosch.

A58 EINDHOVEN-TILBURG

In het BO MIRT van 2022 zijn afspraken gemaakt over de doorstart van het project. Het budgettekort is aangezuiverd en de provincie is bereid om stikstofcapaciteit te leveren. Toch is een directe doorstart niet mogelijk, omdat het projectteam ontbonden is en Rijkswaterstaat (RWS) kampt met capaciteitsproblemen. Daarnaast wordt verwacht dat de uitspraak ViA15 ook impact heeft op de doorstart.

Ook het sneuvelen van de bouwvrijstelling heeft mogelijk impact op de prioritering; het is immers zo dat sommige urgente beheer- en onderhoudsprojecten ook met de stikstofproblematiek te maken krijgen.

INNOVATIEOPGAVE INNOVA58

Op en rondom verzorgingsplaats Kloosters aan de A58 worden - onder de noemer Living Lab InnovA58 - door RWS, marktpartijen en kennisinstellingen innovaties getest op het gebied van duurzaamheid en circulariteit. Het testen van de innovaties gebeurt binnen 3 zogenaamde proeftuinen (innovatiestroken, Verzorgingsplaats2.0 en Innovatiepaviljoen). Succesvolle innovaties worden waar mogelijk binnen RWS opgeschaald.

Nadat door de minister van IenW besloten is om de planstudie A58 Eindhoven-Tilburg (tijdelijk) stil te leggen, is besloten dat de bijbehorende innovatieopgave eigenstandig doorgaat. De innovatiestroken zijn in de zomer 2022 geopend en fungeren als proeftuin voor testen van innovaties. De aanbesteding Verzorgingsplaats 2.0 is in Q4 2022 gestart. Het innovatiepaviljoen nadert het einde van de ontwerpfase. De beoogde start van de uitvoering is Q2 2023. Het testen van innovaties loopt continu door. Recente nieuwe voorbeelden zijn bioreceptieve geluidschermen en een proefopstelling voor zonnepanelen in de obstakelvrije zone.

A58 TILBURG-BREDA

Rijk en regio hebben in de programmaraad SmartwayZ.NL van 20 oktober 2022 afgesproken de onderzoeksfase van de MIRT-verkenning A58 aan te houden zonder de ontwerpstructuurvisie ter inzage te leggen. Als gevolg van een geraamd budgettekort en een forse stikstofopgave is er nu geen sprake van een vergunbaar en te bekostigen voorkeursalternatief. In de programmaraad SmartwayZ.NL van 20 oktober 2022 en het BO MIRT van november 2022 is de bestuurlijke voorkeur vastgesteld voor het alternatief, waarmee de A58 Tilburg-Breda wordt uitgebreid met een extra rijstrook per richting, hoofdzakelijk in de middenberm (uitbreiding 2x3 ‘naar binnen’). Bij voldoende budget- en stikstofruimte kan de MIRT-verkenning na actualisatie alsnog worden afgerond.

A67 LEENDERHEIDE-ZAARDERHEIKEN

Als gevolg van de stikstofcrisis staat de infra-opgave A67 Leenderheide-Zaarderheiken on hold. Er is van deze infra-opgave daarom geen update ten opzichte van de 12e Voortgangsrapportage.

A2 WEERT-EINDHOVEN

Er zijn 5 fietsprojecten gerealiseerd waarmee de veiligheid en bereikbaarheid voor fietsers is verbeterd. Hiermee beperken we de overlast en verhogen we de leefbaarheid en verkeersveiligheid. Onderzoeken naar alternatieven voor de automobilisten zijn afgerond of worden binnenkort afgerond. Het betreft het verbeteren van de ov-mogelijkheden (hoogwaardig openbaar vervoer (HOV)-as Valkenswaard, treindienst Hamont-Weert), inzet van collectief vervoer en bus op de vluchtstrook, smarthub Maarheeze, optimaliseren aansluitingen en realiseren van een doorfietsroute tussen Weert en Eindhoven.

In 2023 gaan we financieringsvoorstellen uitwerken voor de diverse maatregelen.

KORTETERMIJNMAATREGELEN A2 RANDWEG EINDHOVEN

Afgelopen half jaar is gericht geweest op de besluitvorming in het BO MIRT over het kortetermijnmaatregelenpakket A2 Randweg Eindhoven. Dat is geslaagd.

Tegelijk is inhoudelijk voortgang geboekt met de nadere uitwerking van de maatregelen. Voor de fietsroutes worden bestuursovereenkomsten opgesteld. Ook wordt het ontwerp van de routes nader uitgewerkt om de scope, planning en kosten beter in beeld te krijgen. Tevens is een aantal haalbaarheids- en inpassingsstudies voor de regionale mobiliteitshubs opgeleverd. Hieruit worden de kaders voor de verdere uitwerking van de mobiliteitshubs per locatie nader uitgewerkt tot een concreet bouwplan. Ook is een stap gezet in de inventarisatie van mogelijkheden voor de organisatiestructuur van de te ontwikkelen mobiliteitshubs. Daarin moeten vragen worden beantwoord als: wie wordt eigenaar van de mobiliteitshubs, wie zorgt voor de exploitatie en het beheer en onderhoud? En wie is verantwoordelijk voor de risico’s van de hubs? Komende periode is erop gericht hier antwoorden op te formuleren en bestuurlijk draagvlak te organiseren.

De bus op de vluchtstrook A50 en de inframaatregelen worden komende periode nader uitgewerkt tot een uitvoeringsontwerp. Vervolgens worden de maatregelen in de realisatieplanning vastgelegd.

De impact van de maatregelen is vooralsnog vooral te zien in de werkgeversbenadering in Eindhoven Noordwest. Daar is een pakket aan maatregelen gedefinieerd dat we samen met werkgevers in het gebied tot realisatie brengen. Daarbij is de insteek om wederkerige afspraken te maken.

N279 VEGHEL-ASTEN

In 2022 is de ‘Heroriëntatie N279 Veghel – Asten’ uitgevoerd. De reden hiervoor lag in de eerdere vernietiging door de Raad van State van het PIP N279 Veghel – Asten. In de heroriëntatie hebben de projectpartners gewerkt via een brede belangenbenadering en actuele behoeften in kaart gebracht. De Stuurgroep N279 (bestaande uit provincie Noord-Brabant, gemeenten Meierijstad, Gemert-Bakel, Laarbeek, Helmond, Deurne en Asten, het Waterschap Aa en Maas en Rijkswaterstaat) heeft in december het plan van aanpak vastgesteld, waarna alle colleges van B&W, het dagelijks bestuur en Gedeputeerde Staten met het plan hebben ingestemd. In 2023 zal een planstudie worden uitgevoerd, met een scan naar no-regretmaatregelen en kortetermijnmaatregelen. Het inzetten op mobiliteitstransitie en werken vanuit de Brede Belangbenadering zijn uitgangspunten voor deze vervolgaanpak.

DEEL III
VERSTEDELIJKING EN MOBILITEIT BRAINPORT EINDHOVEN

Verstedelijking en Mobiliteit Brainport Eindhoven

In dit onderdeel geven we de stand van zaken van de uitwerking van het MIRT-onderzoek Verstedelijking en Mobiliteit Brainport Eindhoven. Daarnaast gaan we in op het Maatregelenpakket De Run. In Bijlage 3 staat een uitgebreide toelichting per onderwerp in de vorm van projectbladen.

VERSTEDELIJKING EN MOBILITEIT BRAINPORT EINDHOVEN

In het BO MIRT 2020 zijn de richtinggevende keuzes voor de verstedelijking van Brainport Eindhoven vastgesteld. Afgelopen jaren is gewerkt aan de uitwerking van deze richtinggevende keuzes.

In het BO MIRT 2022 is na een intensieve voorbereiding de Brainportdeal gesloten. Deze deal bevestigde ook de eerder gemaakte afspraken in het BOL en BO Brainport. Hiermee kan gestart worden met de investeringen die nodig zijn om ruimtelijke schaalsprong 2030, conform het Verstedelijkingsakkoord Stedelijk Gebied Eindhoven, te realiseren. Rijk, regio en bedrijfsleven brengen deze middelen voor het versnellen en ontsluiten van de woningbouw en het bereikbaar houden van de regio samen in. Het gaat om afspraken voor een totaal van € 1.045 miljoen voor de realisatie van HOV4, de Multimodale Knoop Eindhoven, een eerste pakket mobiliteitstransitiemaatregelen en de in het BOL al overeengekomen afspraken over de gebiedsontwikkeling Fellenoord.

Het ministerie van IenW, de gemeente Eindhoven en de provincie Noord-Brabant hebben hier initieel gezamenlijk € 3 miljoen voor beschikbaar gesteld. Ten aanzien van de onderzoeken die zullen plaatsvinden na het BO MIRT 2022 maken Rijk en regio nadere afspraken over de kosten en de verdeling hiervan.

De uitwerking vindt plaats langs de volgende lijnen:

- Verstedelijking;
- Mobiliteitstransitie;
- Multimodale Knoop Eindhoven CS;
- Wegen.

A) VERSTEDELIJKING

Op het BO Leefomgeving van juni 2022 zijn afspraken gemaakt over de verstedelijkingsopgave in het stedelijk gebied Eindhoven. De afspraken zijn vastgelegd in het Verstedelijkingsakkoord. De vervolgacties uit het verstedelijkingsakkoord worden onder regie van de gemeente Eindhoven opgepakt.

De oprichting van de ontwikkelmaatschappij Fellenoord moet de ontwikkeling van dit gebied op gang brengen. De middelen (versnellingsgelden) die in 2022 zijn toegezegd, maken integraal onderdeel uit de van business case van de ontwikkelmaatschappij, evenals eerder toegezegde WBI-middelen. Op dit moment lopen er gesprekken tussen het ministerie van BZK en gemeente om invulling te geven aan de formele overheveling van middelen.

B) MOBILITEITSTRANSITIE

Ontwikkelas Zuidwest/HOV4: De Ontwikkelas Zuidwest vormt één van de 5 prioritaire opgaven in de Ruimtelijke Schaalsprong Brainport. Het betreft de ontwikkeling van een hoogwaardige ov-verbinding tussen Eindhoven CS, Veldhoven De Run en de High Tech Campus Eindhoven (HTC), in combinatie met de gebiedsontwikkeling langs deze as waarbij circa 11.400 woningen in Eindhoven en Veldhoven

moeten worden gerealiseerd. Deze ontwikkelopgave heeft voor Rijk en regio hoge prioriteit. De tweede helft van 2022 is het volgende bereikt.

- Ontwikkelas Zuidwest/HOV4 is met businesscase ingediend ter beoordeling als grootschalige NOVEX-woningbouwlocatie, ter onderbouwing is een update gemaakt van de kostenraming.
- in de 'Brainportdeal' is overeengekomen dat Rijk, provincie, regio en private partijen gezamenlijk € 270 miljoen reserveren voor de HOV4-verbinding en start de regio een regionale verkenning om tot een voorkeursalternatief te komen.
- In samenwerking tussen gemeenten Eindhoven, Veldhoven en provincie Noord-Brabant is met het oog op de afgesproken regionale verkenning een tracé- en vervoerwaardestudie voor HOV4 opgestart en is gestart met uitwerking van een visie op de gebiedsontwikkeling.
- Eerste ronde participatie: in oktober 2022 vond een eerste ronde participatiebijeenkomsten plaats om de omgeving te betrekken bij de tracéstudie en daarbij input op te halen. Inmiddels is de tracéstudie afgerond. In juni 2023 wordt de gemeenteraad van Eindhoven gevraagd om het tracé vast te stellen. Niet lang daarna gebeurt hetzelfde in de gemeenteraad van Veldhoven. Tegelijkertijd wordt het plan van aanpak voor de Voorlopige Ontwerpfase vastgesteld.
- Governance: in december is door de BAG Mobiliteit een compacte Bestuurlijke Kerngroep ingesteld om sturing te geven op de uitwerking van de Ontwikkelas Zuidwest/HOV4, tevens voorportaal op besluitvorming colleges/gemeenteraden en voorbereiding agendering voor BOL en BO MIRT.

Fiets

- BrabantsToekomstbeeld Fiets: de rol van de fiets is cruciaal in de mobiliteitstransitie om Brabant mobiel, leefbaar en gezond te houden. Het BTF is de Brabantse uitwerking en invulling van de ambities in het Nationaal Toekomstbeeld Fiets. Het BTF is eind 2022 ter kennisname aan de Statenleden van de provincie Noord-Brabant gestuurd.

Kortetermijnmaatregelen A2/N2: meer informatie hierover onder het hoofdstuk 'Infra-opgaven'.

C) MULTIMODALE KNOOP EINDHOVEN CS

Met het nemen van de startbeslissing OV Knoop Brainport Eindhoven op 9 november 2022 is formeel gestart met de MIRT-verkenning die bestaat uit twee deelverkenningen (de multimodale knoop – bus & ketenvoorzieningen én de Spoorknoop Eindhoven). Hiertoe is op dit moment € 727 miljoen (met opgaven nog tot opplussen naar € 775 miljoen) beschikbaar voor de MMK en € 125 miljoen voor de SKE).

De samenwerkende partijen werken momenteel aan het afronden van het plan van aanpak voor deze integrale MIRT verkenning. Deze dient vastgesteld te worden op het BO Leefomgeving van 13 juni 2023.

Er zijn drie zaken die aandacht behoeven:

- Het initiële uitgangspunt voor de financiële reservering voor de deelverkenning MMK was € 775 miljoen. De onderhandelingen tot het BO MIRT kwamen uit op een reservering van € 727 miljoen. Daarmee is er nu al een gat in de dekking van de reservering. Dit dient nog opgelost te worden tussen betrokken partijen;
- De processturing op de integrale verkenning moet nog formeel ingericht worden. Er is een verzoek tot een offerte neergelegd bij APPM. Verwachting is hierover te besluiten nog voor het BO Leefomgeving van 13 juni 2023.
- De stappen 2 en 3 op spoor zijn nog ongedekt (vrije kruising Tongelre en uitbreiding perrons).

D) WEGEN

HWN-OWN: voor deze opgave heeft een netwerkstudie naar samenhangende oplossingen voor het Hoofdwegennet en onderliggend wegennet plaatsgevonden. Deze laat drie samenhangende oplossingsrichtingen zien voor de restopgave HWN-OWN die zelfs bij een geslaagde mobiliteitstransitie

overblijft. Hiermee is het huiswerk gedaan en ligt er voldoende informatie voor een startbeslissing. Op het BO MIRT eind 2022 is besloten dat het MIRT-onderzoek wordt geactualiseerd met de meest recente inzichten, zoals groei van mobiliteit, effecten mobiliteitstransitie, economische ontwikkelingen het tempo van de woningbouw. Dit geactualiseerde voorstel wordt uiterlijk op het BO MIRT van 2024 voor besluitvorming geagendeerd. Gemeente Eindhoven en Rijk hebben een extern bureau opdracht gegeven voor de actualisatie van de netwerkstudie. Dit is nodig als input voor de HOV4 studie, waar op dit moment het tracé van HOV4 wordt bepaald. Dit vraagt aanpassingen aan de verkeercirculatie en het OWN. Hiervoor is inzicht in het oplossend vermogen van de samenhangende oplossingen op HWN en OWN cruciaal.

Zuidelijke ontsluiting Helmond: fase 1 en fase 2 van het onderzoek naar de zuidelijke ontsluiting, de kasteeltraverse/N270 en de mobiliteitstransitie zijn afgerond. De conclusie van het fase 1-onderzoek is dat de zuidelijke ontsluiting (met name N612 en Rochadeweg) zwaar wordt belast en dat de onderzochte ingrepen onvoldoende oplossend vermogen bieden voor het ontlasten van de Kasteeltravers. In fase 2 van het onderzoek hebben we diverse oplossingsrichtingen onderzocht. In fase 3 onderzoeken we de kansrijkste oplossingen verder en werken die uit. De zuidelijke ontsluiting voor het deel N612 Rochadeweg-A67 loopt mee in de BO MIRT besluitvorming. De overige onderzoeken en conclusies worden verder uitgewerkt in 2023 en meegenomen in het ontwikkelperspectief Helmond (besluitvorming 2023). Over de financiering van de onderzoeken wordt gesproken in het AOG (Ambtelijk Opdrachtgeversoverleg) en er is contact met het ministerie van BZK.

MAATREGELENPAKKET DE RUN

De uitvoering van de kortetermijnmaatregelen is in volle gang en deels al uitgevoerd. In het pakket zijn 2 grotere infrastructurele maatregelen opgenomen om de ontsluiting van De Run te verbeteren: Kempenbaan-West en Kempenbaan-Oost. Kempenbaan-West is in gebruik genomen en de hobbel over capaciteitsgebrek bij de Omgevingsdienst met betrekking tot een ontheffing is nu genomen op bestuurlijk niveau. Eind 2023 is deze weg klaar en zal de filedruk rond ASML/de Run verminderen. De noodzaak om binnen de afgesproken termijn ook voldoende parkeercapaciteit via de regionale mobiliteitshubs te realiseren blijft van strategisch belang voor ASML.

Fietsen maakt inmiddels circa 35-40% van de modal split van ASML uit. Ter ondersteuning van deze ontwikkeling is verder gezorgd voor deelfietsen en zijn diverse geplande fietsroutes tussen Eindhoven Centrum en High Tech Campus (HTC) met De Run in ontwerp gereed of al in realisatie. Een nieuwe fietsenstalling nabij CS voor met name ASML is gepland, opgeleverd en gestart.

De realisatie van het Veldhovens deel van de snelfietsroute De Run-HTCE is inmiddels gestart nu de Raad van State bezwaren en beroep ongegrond heeft verklaard en de aanbesteding afgerond is. Gemeente Eindhoven heeft besloten het Eindhovense deel van het pad te realiseren (in 2023).

DEEL IV: UITVOERINGSPLAN KRACHTENBUNDELING SMART MOBILITY ZUID-NEDERLAND 2020 T/M 2023

Uitvoeringsplan Krachtenbundeling Smart Mobility Zuid-Nederland 2020 t/m 2023

In het Uitvoeringsplan bundelen de overheden in Zuid-Nederland in samenwerking met kennis- en onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven hun krachten op het gebied van smart mobility. Het Uitvoeringsplan bestaat deels uit projecten die uit eerdere BrabantStad- en SmartwayZ.NL-afspraken doorlopen in 2020 en de volgende jaren. Daarnaast geeft het Uitvoeringsplan invulling aan de BO MIRT-afspraken die in november 2019 en 2020 zijn gemaakt tussen IenW en de regio (Brabant en Limburg). Ten slotte bevat het Uitvoeringsplan een set nieuwe afspraken die verder inhoud geeft aan de gebiedsgerichte realisatie, innovatie en ontwikkeling (I&O) en het gezamenlijk organiseren van shared services.

PLANNING EN VOORTGANG

Het Uitvoeringsplan (UP) is in maart 2020 vastgesteld en heeft een looptijd van 2020 tot en met eind 2023. Er loopt een evaluatie van het Uitvoeringsplan. De uitkomsten van deze evaluatie zullen worden betrokken in de strategische heroriëntatie.

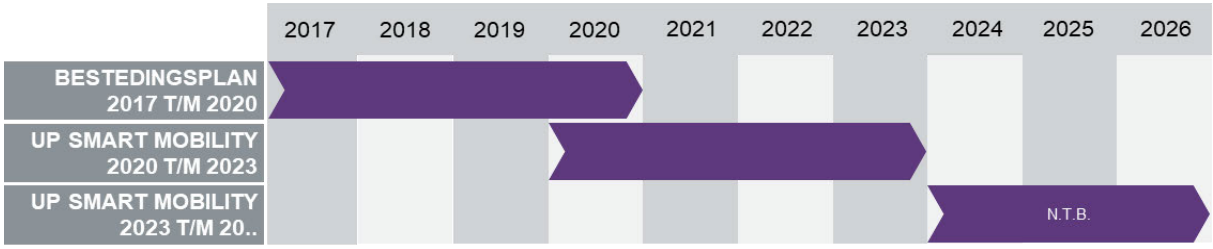

Figuur 4: Planning en voortgang

VOORTGANG 2E HELFT 2022

- De maatregelenpakketten van de regio's zijn volop in uitvoering. De uitvoering is erop gericht om voor het eind van 2023 aantoonbare resultaten gerealiseerd te hebben.
- Er heeft via een regio-event uitwisseling van kennis en ervaring tussen de regio's plaatsgevonden. Vanwege het succes zal dit periodiek worden herhaald.
- Bij de shared services lopen verschillende projecten. Ook wordt de kennis van de shared services steeds vaker en beter ingezet in de regio's.

Meer gedetailleerde informatie over planning en voortgang is opgenomen bij de onderdelen I&O, shared services en gebiedsgerichte realisatie van deze rapportage.

INNOVATIE EN ONTWIKKELING

Binnen I&O werken lokale, regionale, landelijke en Europese partners (publiek, privaat, kennis- en onderwijsinstellingen) aan de ontwikkeling van en de stap naar de uitrol/toepassing van CCAM (cooperative, connected and automated mobility). De projecten en activiteiten richten zich op het informeren, geleiden en sturen van verkeersdeelnemers (personen en goederen) op basis van verkeersinformatie binnen de maatschappelijke doelstellingen. De rijtaak van de bestuurder wordt daarbij stap voor stap geautomatiseerd en de (digitale) infrastructuur steeds intelligenter. Voorbeelden zijn de ontwikkeling van intelligente verkeersregelinstallaties, maar ook projecten als Slim Sturen of geautomatiseerde shuttles/voertuigen (Fabulos phase X) en Buurauto-NOOM (geautomatiseerd vervoer op first and last mile valet parking van deelmobiliteit). Dit gebeurt langs de leerlijnen techniek, gebruik, inpassing omgeving en organisatie.

Voor de meeste CCAM-toepassingen is de Europese schaal noodzakelijk en zijn Europese stakeholders essentieel. De internationale activiteiten zijn daarom voortdurend gericht op verbinding tussen de ambities van SmartwayZ.NL en de kansen in Europa. Daar wordt invulling aan gegeven door lid te zijn van gremia en leiding te geven aan of onderdeel te zijn van partnerschappen, zoals: Polis Network, Eurocities, ERTICO, NMS, CCAM-partnership, NL/NRW en EGTC Rhine-Alpine. Daarvoor worden tal van instrumenten ingezet zoals lobby, mutual learning, branding, acquisitie van Europese projecten en structurele partnerships.

RESULTATEN 2E HELFT 2022

- *Slim Sturen Vervolg*
  Dit project borduurt voort op het afgeronde project Slim Sturen 1. Het richt zich op nieuwe *use cases* die door overheden in Zuid-Nederland zijn benoemd: milieuzones, ongewenste routes en vrachtverkeer. Hierdoor kunnen wegbeheerders het gewenste gebruik van hun wegennet communiceren naar de weggebruiker via serviceproviders. De serviceproviders zijn op hun beurt in staat om de informatie op een goede manier te delen met hun klanten waardoor het gewenste gedrag ontstaat. Voor de *use case* logistiek is in samenspraak met Smart Logistics opdracht verleend aan leveranciers om informatie over voorkeursroutes te implementeren. Voor de *use cases* ‘sluipverkeer’ en ‘emissies’ zijn marktconsultaties georganiseerd en uitgevoerd.

- *Road map innovatief verkeersmanagement (i-VM)*
  Innovatief verkeersmanagement heeft tot doel om te komen tot een roadmap voor i-VM. De roadmap zorgt voor een transitie van reactief verkeersmanagement naar proactief verkeersmanagement. Dit is nodig voor het sturen, geleiden en informeren van connected voertuigen/mobilisten op basis van beschikbare realtime en historische verkeersdata. Hierbij wordt gebruik gemaakt van Artificial Intelligence (AI) en CCAM-technieken Consultatiegesprekken zijn gevoerd en de sturingsfilosofie is opgenomen in de roadmap. De uitkomsten zijn gedeeld en afgestemd met VM-team Zuid en de eerste invulling van de actielijnen is gestart.

- *SINFONICA*
  Het kernteam van het Europese project SINFONICA, waarbij onderzoek wordt verricht naar kwetsbare doelgroepen en het gebruik van geautomatiseerd vervoer in het ‘landelijk’ gebied, is van start gegaan.

- *Fabulos Phase X*
  Dit project betreft een combinatie met Green and Smart Transport Delta, Digitale infrastructuur voor Toekomstbestendige Mobiliteit (DITM), Smart Mobility Research Center (SMRC). Het doel is een publiek-private innovatie- en ontwikkelomgeving voor autonome shuttles te realiseren. Daarmee kunnen gedurende 5 jaar nieuwe leervragen rond shuttles beantwoord worden die nodig zijn om de sprong van technische ontwikkeling naar deployment (inzet) te maken. Er is een sterke link met voorstellen voor Brainportlijn en Smart Mobility Delta. Het streven is om dit in 1 regionaal ontwikkelprogramma te integreren. Hiervoor loopt een proces bij overheidspartners om 1 regionaal gedragen plan te hebben, plus een marktverkenning. De landelijke aanpak is dusdanig in beweging dat er een no-regret voorstel is uitgewerkt voor Fabulos Phase X om in 2023 op te starten.

- *De 6e editie van Mobility Lab*
  Mobility Lab is een samenwerking van start-ups en launching customers zoals gemeenten. In Q4 is de speeddatefase afgerond, waarin startups aan launching customers zijn voorgesteld. Met partners wordt tegelijkertijd vooruitgekeken naar 2023.

- *Buurauto-Noom*
  Het bedrijf Buurauto (onderdeel MyWheels) wil haar elektrische deelauto uitrusten met *automated valet parking* (autonoom laten voorrijden en parkeren na afloop). Daarmee is de auto on demand beschikbaar bij de voordeur, maar hoeft de auto daar niet geparkeerd te zijn. Hiermee wordt kostbare ruimte in de wijk teruggewonnen, die hoogwaardige invulling kan krijgen (vergroenen, verdichten in woningen). Het concentreren van elektrische deelauto's biedt kansen om grote batterijcapaciteiten beschikbaar te stellen voor energieopslag of -levering. Het project is een privaat initiatief waarbij medewerking wordt verleend volgens de Onderzoek & Ontwikkeling (O&O)-procedure. De gemeente Breda verleent medewerking. Hier vindt ook de uitvoering plaats. Op basis van resultaten van testritten en antwoorden op de onderzoeksvragen over acceptatiegedrag door voorbijgangers, zijn conclusies getrokken voor het vervolgtraject.

- *Wilddetectie N69*
  Op de N69 staat een nieuw geavanceerd wilddetectiesysteem. De waarschuwingen voor overstekend wild worden nu op matrixsignaalgevers weergegeven. Onderzocht is op welke wijze we de informatie ook rechtstreeks in het voertuig kunnen krijgen via serviceproviders. Daarbij wordt het wilddetectiesysteem als sensor toegevoegd aan de ketenarchitectuur van de Talking Traffic.

- *Internationalisering*
  - De Europese agenda beïnvloedt op het gebied van C-ITS (cooperative intelligent transport systems) en CCAM zoals bij wetgeving rond intelligente snelheidsaanpassing (ISA). Hierbij gaat het om het ingrijpen in een voertuig als de door de overheid gewenste snelheid wordt overschreden. SmartwayZ.NL is nauw betrokken geweest bij het EU-project ISA-FIT.
  - (Bestuurlijke) exposure en branding van Zuid-Nederland op de Europese podia zoals bij POLIS- en ITS-congressen. SmartwayZ.NL profileert de regio als regio die ertoe doet en waar veel innovatie plaatsvindt.
  - Overzicht van aankomende EU-calls opgesteld.
  - Diverse (bestuurlijke) werkbezoeken georganiseerd met Europese overheden die met vergelijkbare projecten bezig zijn, zoals Noordrijn-Westfalen en Vlaanderen. Dit heeft onder andere tot doel van elkaar te leren en waar mogelijk samen te werken.

- Enkele mondiale bijeenkomsten georganiseerd met een delegatie uit Slowakije en Colombia om (economische) kansen te onderzoeken. Uit ontmoeting met Colombia is een samenwerking tussen VIA Software en de Colombiaanse Road Safety Association gekomen.
- Kennis en netwerk uit Europa overgedragen aan I&O via kernteamoverleggen I&O en internationaliseringsspecials waar interessante sprekers kennis delen en ophalen.

SHARED SERVICE DATA EN DIGITALISERING

Data zijn een onmisbare voedingsbron voor smart mobility. Een goede databasis stelt ons in staat om de bereikbaarheids- en veiligheidsknelpunten aan te pakken en innovaties aan te jagen. Zo kan de weggebruiker onderweg maximaal profiteren van slimme en innovatieve diensten. Het SmartwayZ.NL Data Insights Team voert data-analyses uit voor gebieden en specifieke knelpunten en opgaven. Het team streeft ernaar om alle publieke mobiliteitsdata structureel in orde te krijgen, veilig en realtime te ontsluiten én te organiseren in werkprocessen. Zo wordt wegbeheer efficiënter en goedkoper, en kunnen betere beleidsbeslissingen worden genomen.

RESULTATEN 2E HELFT 2022

- *Data Top 15*
  Verschillende Data Top 15-items zijn afgelopen periode op orde gebracht: maximumsnelheden en fietsdata zijn afgerond. Er lopen nog andere Data Top 15-items, maar er is meer capaciteit nodig om de overige items (parallel) op te pakken en de inhaalslag voor de Data Top 15-items te realiseren. Hier wordt momenteel aan gewerkt. Vacatures en omvang van de inhuur vormen hierbij een aandachtspunt.

- *Projecten vanuit de regionale afspraken*
  Verschillende projecten vanuit regionale afspraken zijn verder uitgewerkt en afgerond, zoals dashboard fiets (bijna gereed), dashboard ov (bijna gereed) en dashboard Floating Car Data en intensiteiten (gereed). Afgelopen periode heeft het Data Insights Team vele leads opgepakt en analyses uitgevoerd naar tevredenheid van klanten. Daarnaast worden de roadshows en webinars in het kader van datagedreven werken weer volop opgepakt, waardoor we veel contact hebben met de partners.

SHARED SERVICE VERKEERSMANAGEMENT

De shared service Verkeersmanagement werkt aan het effectiever en efficiënter geleiden en sturen van het verkeer, en het nog beter informeren van de weggebruiker in Zuid-Nederland. Dit gebeurt samen met wegbeheerders, weggebruikers, Verkeerscentrale Zuid-Nederland (VCZN), hulpdiensten, marktpartijen en overheden. Door te leren van elkaar en kennis te delen, wordt gewerkt aan duurzaam, veilig en schoon verkeer in Zuid-Nederland. Er wordt gewerkt aan de volgende projecten:

- Samenwerkingsagenda BrabantStad (basisafspraken), met daarin:
  - Regionaal Verkeerskundige Teams: structurele afstemming van werkzaamheden en evenementen en aanpak doorstromingsknelpunten in de 4 Brabantse regio's.
  - Samenwerking diensten Verkeerscentrale: overeenkomst tussen B5-gemeenten, provincie Noord-Brabant en RWS voor het uitwerken van afspraken rond stedelijke incidentafhandeling, het opstellen van maandrapportages en de inzet van regelscenario's door VCZN.
  - Verkeersmanagement Team Z.NL werkplan/onderzoeken: structurele afstemming tussen B5-gemeenten, provincie Noord-Brabant en RWS over ontwikkelingen en projecten op het gebied van verkeersmanagement.

- Uitvoeringsplan Krachtenbundeling Smart Mobility Zuid-Nederland, met daarin:
    - Weggebruikers geleiden voor optimale benutting wegennet: de multimodale netwerkkaders en regelscenario's geschikt maken voor gebruik door serviceproviders, zodat de reiziger gericht, multimodaal en persoonlijk kan worden geïnformeerd, geleid en gestuurd. In reguliere situaties en bij incidenten, wegwerkzaamheden, evenementen en parkeren.
    - Efficiënter gebruik van data en tools voor verkeersmanagement: alle gegevens over het verkeer, zoals reistijden, incidenten en wegwerkzaamheden worden gebruikt door VCZN voor proactief informeren, geleiden en sturen van het verkeer. De netwerkmanagementsystemen van de steden zijn gekoppeld met VCZN en kunnen worden ingezet voor de aansturing van verkeerssystemen (zoals iVRI's) over wegbeheerdersgrenzen heen.
    - Aansturen verkeer met iVRI's: iVRI's steeds meer inzetten om doelgroepen (hulpdiensten, ov, vrachtverkeer, fietsers, etc.) te faciliteren naar tijd en plaats. Wegbeheerders helpen bij aanschaf, beheer en bediening en de rol die de markt hierbij kan spelen en onderzoeken.
    - Aandachtspunt: zowel voor de inzet van serviceproviders, het gebruik van het multimodaal netwerkkader, als bij het aansturen van het verkeer met iVRI's speelt een borgingsvraagstuk. De beleidscyclus van overheden is niet ingericht op het invoegen van nieuwe ontwikkelingen uit de innovatiecyclus. Vaak wordt dit nu per project opgelost en dat kost veel tijd. Dit verdient aandacht op strategisch niveau van de samenwerkingspartners van SmartwayZ.NL en BrabantStad.

RESULTATEN 2E HELFT 2022

- Toepassing en evaluatie van inzet serviceproviders bij La Vuelta Holanda (19-21 augustus), waarbij via social media 1,5 miljoen unieke gebruikers zijn bereikt.
- Het concept multimodaal netwerkkader voor regio's Noord-Limburg, Noordoost- en Zuidoost-Brabant is opgeleverd en toegelicht aan alle wegbeheerders (in Trendsportal-, GGA overleggen).
- Landelijke samenwerking over data-uitwisseling met serviceproviders/navigatiediensten (VM-IVRA), zodat zij de beleidsinformatie en regelscenario's kunnen gebruiken in routenavigatie.
- Landelijke, digitale regelscenariotool (Diego) geïmplementeerd bij VCZN. Voorbereiding implementatie Diego bij alle regionale wegbeheerders is opgestart (in overleg met NDW).
- Werkafspraken gemaakt met de politiemeldkamers over een verbeterd meldproces van incidenten op het Regionaal Verkeersmanagementnetwerk, via de verkeerscentrale naar de wegbeheerders.
- Ondersteuning verleend aan gemeenten (zoals Boxtel, Oosterhout, Helmond, Venlo en Maastricht) bij aanvragen subsidie voor iVRI's (2e tranche). Aanvraag gemeente Helmond is goedgekeurd.
- Samen met de partners in het VM-team de 'Koers Verkeersmanagement 2023' bepaald (binnen de scope van de bestaande projectfiches), inclusief een onderverdeling tussen noodzakelijke (*must haves*) en gewenste activiteiten (*nice to haves*).

SHARED SERVICE SMART LOGISTICS

De shared service Smart Logistics (SML) draagt bij aan het opzetten en uitvoeren van projecten die het aanjagen en tot stand laten komen van aan het internet gekoppelde trucks en datagebruik ten doel hebben. Er is al veel meer relevante data beschikbaar dan nu gebruikt wordt in de logistieke vervoersketen. Door die data in te zetten zijn substantiële winsten te behalen op het gebied van bereikbaarheid, duurzaamheid en kostenbesparing, zowel bij overheden als bij bedrijven.

Focuspunten voor de shared service SML zijn de logistieke stromen van bouwverkeer binnen steden, efficiëntieverbeteringen in de stadslogistiek en de beladingsgraad van vrachtwagens. SML legt daarbij de nadruk op corridors, havens en inlandterminals.

RESULTATEN 2E HELFT 2022

- Er is extra ingezet op het uitbreiden van initiatieven rondom bouwlogistiek in de B4-gemeenten en Noord-Limburg. De initiatieven zetten in op slimme goederenbewegingen en personele bewegingen, maar ook vermindering van wacht- en zoekverkeer en overlast rondom de bouwplaats. Daarnaast wordt gewerkt aan slimme oplossingen voor overheden en bedrijven om in te kopen en samen te werken in de belevering.
- Bij verladers is de potentie aangetoond van het gebruik van een data-analysetool om vracht beter te koppelen aan de bestemming. Op die manier wordt het aantal ritten en gereden kilometers gereduceerd.
- Om te stimuleren dat de logistieke partijen de producten adopteren en gaan gebruiken is een subsidieregeling opgezet om het adoptieproces en gebruik van relevante data te versnellen.
- Er is een data-architectuur geïnitieerd en ontwikkeld door SML, via welke diensten gebaseerd op (nieuw) ontsloten data, generiek aangeboden worden aan logistieke ICT-partijen die deze vervolgens aan hun klanten in de logistieke sector aanbieden. Dit is ook landelijk toegankelijk in de zogenaamde CTC (Connected Transport Corridors).
- Voor achterlandvervoerders is een dashboard (SCOPE 2.0) gepubliceerd. Hierin volgen vervoerders de gehele fysieke en administratieve reis van een geïmporteerde container. Middels deze data zijn vervoerders in staat beter te bepalen via welke modaliteit zij hun vracht gaan verplaatsen.
- Meerdere van de initiatieven zijn inmiddels landelijk overgenomen en deel van het projectenportfolio van IenW.

SHARED SERVICE SLIM REIZEN

De Shared Service Slim Reizen richt zich op de thema's gedragsverandering, werkgeversbenadering, minder hinder en Mobility as a Service (MaaS), met als doel: het stimuleren van een alternatieve kijk op mobiliteit, waarbij de auto niet meer noodzakelijk wordt beschouwd als hoofdoptie. Niet alleen het ontwikkelen van reisalternatieven, maar ook de gedragsverandering is onderdeel van deze mobiliteitstransitie.

Structurele Gedragsverandering

Team Structurele Gedragsverandering heeft het motieven- en weerstandenonderzoek afgerond en de resultaten ervan breed gedeeld. Het grootschalige onderzoek heeft voor veel relevante inzichten gezorgd die bijdragen aan het stimuleren van mensen om anders of niet te reizen. Verder zijn in de afgelopen periode de werkzaamheden gestart voor de thuiswerk-, scholen- en e-bikeprobeerpilots. Deze zullen in het volgende half jaar verder uitgewerkt worden.

Werkgeversbenadering
In het Brabant Mobiliteitsnetwerk werken overheden, werkgevers, onderwijs en marktpartijen samen om de bereikbaarheid van Brabant duurzaam te verbeteren. Werkgevers spelen hierin vanwege hun invloed op het (thuis)werken en reizen van hun werknemers een cruciale rol.

De drukte op het Nederlandse (en specifiek Brabantse) wegennet en de krapte op de arbeidsmarkt zijn de 2e helft van 2022 niet verminderd. De brandstofkosten daarentegen zijn eind 2022 wel weer enigszins genormaliseerd. De behoefte om weer veel vaker fysiek naar het werk te gaan lijkt aan te houden. Ten opzichte van voor corona (2019) is de vraag naar mobiliteit door de almaar groeiende economie behoorlijk toegenomen. Oplopende drukte en langere reistijden zijn aan de orde van de dag. Voor werkgevers vormt dit een van de belangrijkste kopzorgen. Hoe vind je voldoende nieuwe jonge mensen en hoe houd je je huidige medewerkers tevreden? Werkgevers die op moeilijker bereikbare plekken gevestigd zijn, ervaren deze arbeidsmarktproblematiek nog heviger. Denk aan bedrijvenparken in buitengebieden zonder goede ov-aansluiting of organisaties gevestigd in het hart van de Brainport waar parkeerplekken schaars zijn.

Hoewel recent weer uitgesteld, is de normerende regeling in aantocht. Dit zorgt per 2024 voor extra regeldruk (administratie) en op de langere termijn voor gedwongen sturing op minder en duurzamere mobiliteit van je medewerkers. Het is een scala aan ontwikkelingen die werkgevers kopzorgen baart, maar ook kansen biedt. Kansen om minder en anders reizen te stimuleren met voornoemde ontwikkelingen als stok achter de deur. BMN, VNO-NCW en SmartwayZ.NL hebben een reeks van 4 bijeenkomsten over deze onderwerpen georganiseerd (2x in 2022 en 2x in 2023) onder de noemer Kruispunt Brabant.

Minder Hinder
De shared service Minder Hinder behelst twee sporen om de hinder door werkzaamheden te beperken via slim plannen en te gebruiken voor structurele gedragsverandering via slim reizen. Dit “slim plannen” is inmiddels verankerd in bestaande provinciale overleggremia. Het spoor slim reizen is in Q4 ondergebracht in het gelijknamige team slim reizen. Indien RWS en beide provincies in 2023 afspraken maken over de financiering van slim plannen na 2023, kan deze shared service eind 2023 worden opgeheven, omdat de werkzaamheden structureel zijn ondergebracht bij de 3 partners.

MaaS
De 2 MaaS-pilots in Eindhoven en Limburg zijn in de 2e helft 2022 afgerond.

RESULTATEN 2E HELFT 2022

- Publicatie hinderoverzicht 2023-2031 ZN en agendering in RVT’s en regieteam.
- Maatregelenpakket vervolgaanpak A27 opgesteld en bestuurlijk geagendeerd; besluitvorming Q1-23.
- In Limburg is Roermond Bereikbaar gestart met slim reizen opgave A73 tunnels. Daarnaast is er een voorstel klaar hoe wegbeheerders kunnen opschalen bij conflicterende hinder-planningen. Hinderaanpak is daarmee in Limburg vanaf 2023 in reguliere organisaties belegd, behoudens definitieve afspraken tussen ZLB en A2 VK over de uitvoering van slim reizen maatregelen.

GEBIEDSGERICHTE REALISATIE

Gebiedsgerichte Realisatie is een samenwerking van regionale partners en SmartwayZ.NL om op het thema bereikbaarheid/doorstroming met smart mobility invulling te geven aan de ambities in een gebied. Door die samenwerking staan meer middelen, kennis en kunde ter beschikking van die ambities en is dus een groter effect voor reizigers te bereiken: hun reis staat centraal.

Daarvoor werken regio en SmartwayZ.NL in de triple helix samen om te komen tot een gezamenlijk gedragen uitvoeringsprogramma. Daarin worden afspraken vastgelegd over doelen, prioriteiten, beoogde resultaten, financiering en inzet van menskracht. Het gaat daarbij om opschaling: grootschalige introductie in de periode tot en met 2023 die concreet en merkbaar bijdraagt aan de bereikbaarheid, leefbaarheid en veiligheid in de regio.

Bij de aanvang van de gebiedsgerichte aanpak zijn voor alle regio's gebiedsanalyses opgesteld die inzicht geven in knelpunten, kansen en uitdagingen in de regio waar smart mobilityprojecten (een deel van) de oplossing kunnen bieden.

SmartwayZ.NL ondersteunt de regio-coördinatoren met het ophalen van de opgaven in de regio's en bij het bundelen van die opgaven in werkpakketten. De uitvoering van de projecten in de werkpakketten is de verantwoordelijkheid van de regio's zelf. De verschillende werkpakketten in de regio's/gebieden zijn alle gericht op resultaat eind 2023.

Binnen de Gebiedsgerichte Realisatie worden 5 regio's onderkend: Zuidoost-Brabant Brainport Bereikbaar, Noordoost-Brabant, Hart van Brabant, West-Brabant en Noord-Limburg. Hieronder geven we per regio een korte toelichting op de resultaten in de 2e helft van 2022. Een meer gedetailleerde uiteenzetting per regio staat in Bijlage 4.

RESULTATEN 2E HELFT 2022

Belangrijke behaalde resultaten in deze regio's zijn:

- *Zuidoost-Brabant*
  Brainport Bereikbaar faciliteert en stimuleert innovatieve mobiliteitsdiensten en oplossingen op straat die beter, sneller, schoner en gezonder zijn. Daarbij wordt ingezet op structurele gedragsverandering.

  Er wordt gewerkt met 12 projecten. De belangrijkste resultaten in de 2e helft van 2022 waren:
  - Structurele gedragsverandering: het onderzoek naar de *customer journeys* is gestart en 1 van de 3 klantreizen is al opgeleverd. Daarnaast is de uitvoering van de pilots met gedragsinterventies gestart en is 1 van de 3 interventies opgeleverd.
  - Werkgeversaanpak: de toolbox voor mobiliteitsmakelaars is opgeleverd, er zijn mobiliteitscans afgenomen bij 78 werkgevers onder 9.800 werknemers en er is een start gemaakt met de eerste uitwerking mobiliteitsindex in samenwerking met BMN.
  - Collectief besloten vervoer: afronding en evaluatie van de route en halteverkenning van 2 pilotroutes 's-Hertogenbosch-Eindhoven/De Run(A2) en Uden-Eindhoven/De Run (A50).
  - Innovatieve vervoersconcepten: Fabulos X is getest op de Automotive Campus. Voor Deeltaxi 2.0 zijn er scans uitgevoerd bij bedrijven op Bedrijventerrein Zuid Oost Brabant (BZOB) en ziekenhuizen en voor F'kes meerijden is de testfase afgerond en het plan voor uitrol gereed.
  - Mobility as a Service (MaaS): grootschalige pilot bij ASML/gemeente Eindhoven afgerond en de voorbereiding van de pilots bij 10 werkgevers is gestart.
  - C-ITS: lokaal systeem doorstroming Helmond gereed/aanbesteding netwerk is vrijwel rond. De groene golf ambulance is gereed. ISA-retrofit is voor Helmond operationeel en voor Eindhoven in voorbereiding.
  - Slimme Logistiek: de bouwhub in Eindhoven is geopend, er is gestart met een pilot datadelen bouwlogistiek en het PVA voor afvallogistiek Brainport Smart District is af.
  - Slimmer Fietsen: de e-bike-probeeractie én de eerste grootschalige fietscampagne zijn van start gegaan. Ook is de aanbesteding en ontwikkeling van de fietsapp begonnen.

- Regionale Hubs: voorbereiding 6 regionale mobiliteitshubs, waarvan er 3 tot 4 gepland zijn om te worden gerealiseerd in 2025.
- Lokale Hubs/deelmobiliteit: start gemaakt met het tactisch ontwikkelplan en fieldlabs.
- Regionaal verkeersmanagement: het plan van aanpak is opgesteld dit wordt voorgelegd voor goedkeuring in het portefeuillehoudersoverleg (PoHo) van 16 februari 2023.
- Data: verzameling en beheren data voor Monitoring & Evaluatie Brainport Bereikbaar en Dataverzameling en interpretatie van mobiliteitsscans voor aantal projecten.

Als uitvoeringsorganisatie werkt Brainport Bereikbaar aan de smart mobilitytoepassingen op de A67. Met het oog op een toekomstbestendige verbetering van de doorstroming en verkeers-veiligheid op de A67 tussen knooppunten Leenderheide en Zaarderheiken is in 2020 een 'Voorkeursbeslissing Structuurvisie A67' genomen. Het project Slimme Mobiliteit A67 is onderdeel van deze aanpak en richt zich op het oplossen van de problematiek door innovatieve mobiliteitsmaatregelen. Dit project is daarnaast ondergebracht bij uitvoeringsorganisatie Brainport Bereikbaar (BB), maar wel met een eigen doelstelling: 400 spitsmijdingen per dag in 2023 ten opzichte van 2019.

- In het laatste kwartaal van 2022 is met de eerste werkgevers gestart met de implementatie van fietsstimulering.
- Onder de paraplu van A67 is een deelproject 'Samenrijden' opgestart, dat erop is gericht om al in Q1-2023 de eerste proeven en implementaties uit te voeren. Daaraan gekoppeld wordt met alle betrokken werkgevers stimulering van reizen buiten de spits besproken en nagestreefd.
- In samenwerking met het project Collectief Vervoer hebben we gewerkt aan het identificeren en implementeren van kansrijke Collectief Vervoerlijnen. Vanaf medio oktober 2022 is ook de samenwerking met relevante, geïnteresseerde gemeenten op de corridor geïntensiveerd, onder andere om locaties te identificeren en te laten realiseren voor lokale knooppunten voor slimme (deel)mobiliteit.
- Met RWS is ondertussen de verkenning en voorbereiding van 'collectief vervoer op vluchtstrook' al opgestart. De eerste concrete pilot(s) wordt/worden in de 1e helft van 2023 voorzien.

Naar verwachting wordt er halverwege 2023 echt groei zichtbaar in het resultaat op straat.

- *Noordoost-Brabant*
  Werkpakket I is in uitvoering, Werkpakket 2 is in voorbereiding met een nieuwe focus op mobiliteitstransitie, meer inzet op gedrag en passend bij de gemeentelijke opgaven, zoals verkeersmanagement, stadslogistiek, BMN, gedrag en fietsstimulering. Dit wordt vertaald in de herijking van de regionale samenwerkingsagenda 2020-2024 met daarin nieuwe accenten vanuit de nieuwe gemeentelijke bestuursakkoorden. Dit wordt verwerkt in verschillende trajecten en programma's en is een bouwsteen voor de heroriëntatie SmartwayZ.NL. In de regio lopen veel MIRT-trajecten, zoals N65, A2 Deil-'s-Hertogenbosch, A50 Bankhoef-Paalgraven, Station 's-Hertogenbosch, programma hoogfrequent spoor, A2 Randweg Eindhoven-Veghel. Hierin zijn al veel maatregelen belegd, die daarom niet in een werkpakket hoeven te landen.

- *Hart van Brabant*
  De projecten uit werkpakket 1 zorgen voor een betere parkeerverwijzing voor recreatieverkeer in Oisterwijk, het verplaatsen van het vervoer van ongeveer 3.000 containers van de weg naar het water en het spoor en het bundelen van de retourlogistiek van bouwmaterialen. Er vindt onderzoek plaats naar de bundeling van de retourlogistiek voor kleding en e-commerce en deelmobiliteit wordt in Tilburg gestimuleerd door het aanbieden van alternatieven in een grote parkeergarage. De doorstroming voor fietsers op de F261 is met iVRI's verbeterd en recreanten zijn en worden verleid om op andere momenten of op andere wijze te reizen.

De projecten uit werkpakket 2 zorgen ervoor dat alle iVRI's in Tilburg beter op elkaar afgestemd worden vanuit 1 applicatie. De regionale data over de wegen en het gebruik daarvan worden op een bruikbare manier ontsloten. De bereikbaarheidstools voor grote logistieke bedrijven worden ook beschikbaar gemaakt voor kleinere logistieke bedrijven, het gebruik van de vrachtwagenprioritering op de tangent van Tilburg wordt gestimuleerd en de stremming door ongevallen met het lage viaduct A59/Hertog Janstraat verminderd. Werkgevers en werknemers worden gestimuleerd om te fietsen naar het werk.

- *West-Brabant*
  In Q4 heeft gemeente Moerdijk een plan van aanpak ingediend. Ook is er binnen werkpakket 1 een plan in voorbereiding om de lopende werkgeversaanpak (BMN) te concretiseren. Met meerdere gemeenten zal uitvoering worden gegeven aan fietsstimulering en daarbij behorende campagnes en probeeracties. Daarmee is er zicht op het aanvragen van de (rest)beschikking en inzet van de verdubbelaar op beide projecten.

  Vanuit de gemeenten Altena, Geertruidenberg en Oosterhout is een samenhangend pakket aan maatregelen opgevoerd, mogelijk geschikt om in te dienen als 2e werkpakket. Het betreft hier diverse maatregelen en acties om de hinder rondom de A27 te beperken en met een kansgedreven aanpak te werken aan structurele verandering van (reis)gedrag. Met uitvoering en meetbare effecten in de 2e helft van 2023.

- *Noord-Limburg*
  In Noord-Limburg lopen momenteel 2 werkpakketten en is het 3e werkpakket in voorbereiding. Het 1e werkpakket is een divers pakket gericht op diverse doelgroepen. De corridoraanpak is gericht op een betere doorstroming voor vrachtverkeer. De mobiliteitsportal richt zich op een betere bereikbaarheid voor personeel op bedrijventerreinen. Ouderen, ov en MaaS is speciaal opgezet om meer ouderen gebruik te laten maken van het ov. Social Green heeft als doel om elektrisch deelvervoer door werknemers met een laag salaris te laten gebruiken.

  Het 2e werkpakket is uniek binnen SmartwayZ.NL. Dit is het 1e werkpakket dat volledig met het bedrijfsleven wordt opgepakt. Zij zorgen naast de inhoudelijke kennis ook voor een groot deel van de financiering. Met 3 projecten gaan zij aan de slag om door middel van de juiste middelen transportbewegingen te reduceren door vrachten te combineren. Ook het omzetten van goederen van vrachtverkeer naar scheepvaart of rail is een van de projecten.

  Het 3e werkpakket is momenteel in voorbereiding.

BIJLAGEN

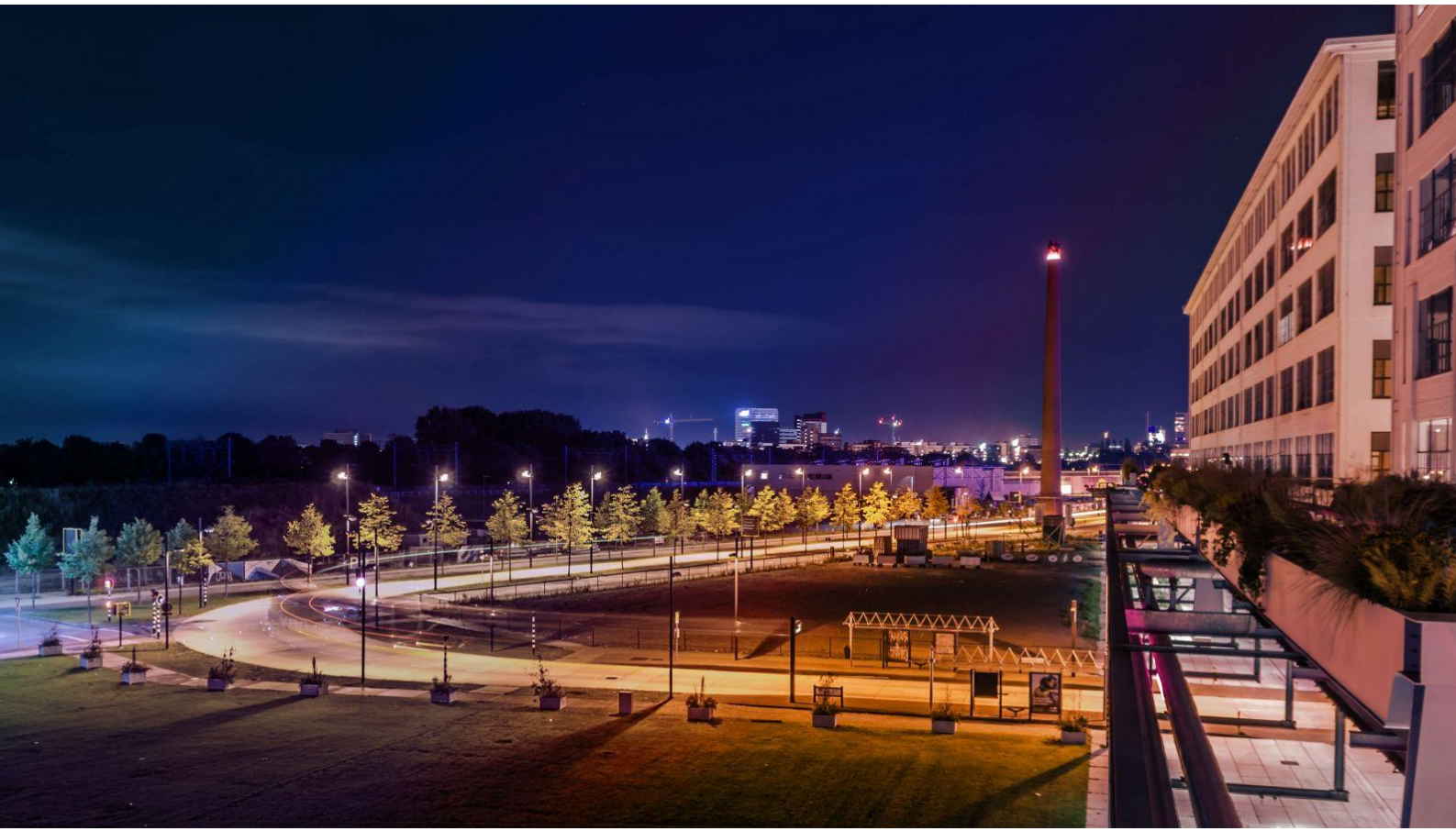

Bijlage 1 – Governance SmartwayZ.NL

ORGANISATIE

De bestuurlijke aansturing voor de onderdelen van het Uitvoeringsplan, zoals weergegeven in Figuur 5, bestaat uit:

- Programmaraad
- Stuurgroep Netwerkprogramma BrabantStad
- Regionale bestuurlijke gremia

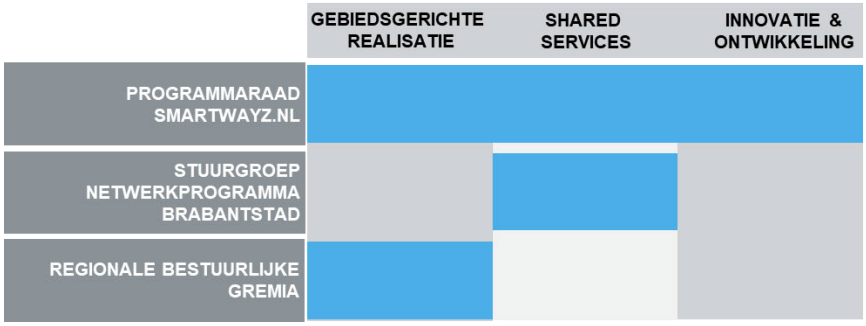

Figuur 5: Bestuurlijke aansturing Uitvoeringsplan

Het managementteam (MT) is een ambtelijke afspiegeling van de bestuurlijke partners en bestaat uit Zuhal Gül (SmartwayZ.NL), Jan-Willem van der Pas (BrabantStad), Michiel Beck (ministerie van I&W), Bart Swaans (provincie Noord-Brabant) en Theo Stevens a.i. (provincie Limburg).

De bestuurders in het Limburgse mobiliteitsberaad zijn meegenomen in het Uitvoeringsplan en steunen dit. Daar waar vanuit het mobiliteitsberaad kansen/gelegenheden zich voordoen wordt actief afgestemd en de samenwerking opgezocht. Via de Limburgse Regionale Mobiliteit Overleggen (RMO's) en Limburgse uitvoeringsorganisaties wordt verder invulling gegeven aan de opgaven uit het uitvoeringsplan.

BUDGET

Het initiële budget voor het Uitvoeringsplan bedroeg € 90.000.000,-. Het actuele budget bedraagt € 87.600.000,-.

Onderdeel	Bedrag (x € 1 miljoen)
Shared Services	26,0
Innovatie & Ontwikkeling	10,4
Gebiedsgericht (corridor/netwerk)	21,0
Gebiedsgericht (regio's)	30,0
Reservering	0,2
Totaal	**87,6**

Tabel 4: Verdeling budget Uitvoeringsplan

Wijzigingen komen voort uit:
Extra middelen voor Minder Hinder 2021-2023 (€ 800.000,-) bleken niet nodig. Deze zijn daarom niet voor het BO MIRT in november 2020 geagendeerd. Middelen voor capaciteitsinzet op Structurele

Gedragsverandering (€ 1.600.000,-) bleken eveneens niet nodig. Hiervoor is de eigen capaciteit van de partners gebruikt.

Aanvullende middelen Uitvoeringsplan Krachtenbundeling Smart Mobility Zuid-Nederland verstrekt door de Provincie Limburg
Provincie Limburg heeft in 2020 besloten om vanuit de landsdelige samenwerking een extra inleg van € 1.700.000,- te doen in de Shared Services en I&O. De verdeling van deze middelen over de verschillende onderdelen is medio 2022 als volgt:

- € 500.000,- voor verkeersmanagement
- € 100.000,- voor samenwerkingskosten
- € 100.000,- voor MaaS
- € 1.000.000,- voor I&O

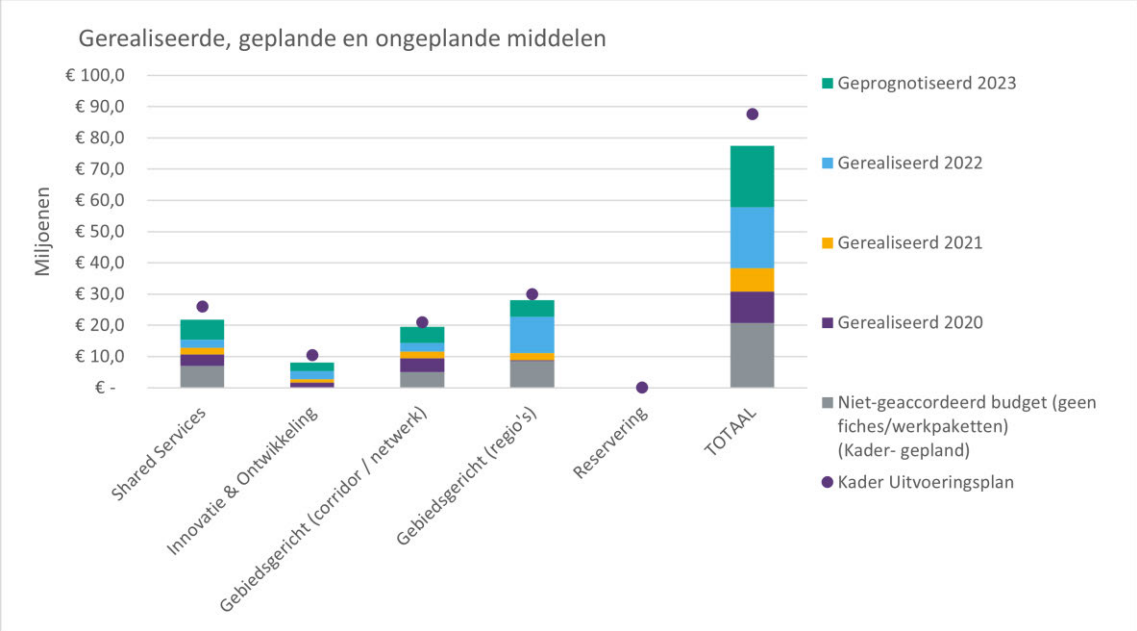

Figuur 6: Middelen smart mobility

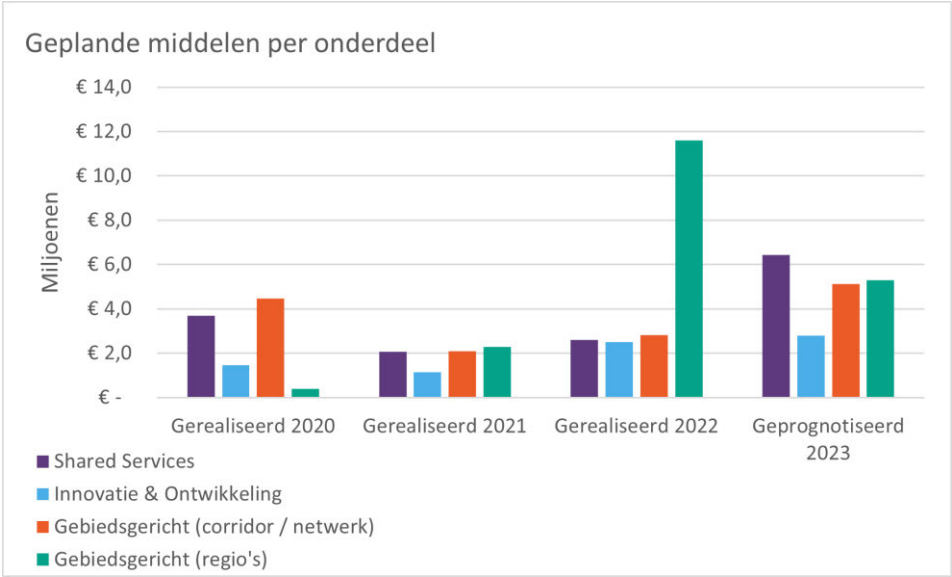

Figuur 7: Prognose smart mobility

Programmaraad SmartwayZ.NL van 1 juli – 31 december 2022	
Suzanne Otters	Gedeputeerde provincie Noord-Brabant, voorzitter
Wim Fabries	HID Rijkswaterstaat Zuid-Nederland
Maurice Geraets	Executive Director NXP Semiconductors Nederland
John Jorritsma, opgevolgd door Paul van Nunen vanaf 13 september 2022	Voorzitter Stichting Brainport/Directeur Brainport Development
Monique Esselbrugge	Wethouder mobiliteit, hoger- en beroepsonderwijs, binnenstad en Design District gemeente Eindhoven
Mathijs Kuijken	Voorzitter Poho Mobiliteit Metropoolregio Eindhoven
Maarten van Gaans-Gijbels	Gedeputeerde infrastructuur en mobiliteit provincie Limburg
Peter Pardoel	Voorzitter raad van bestuur Supply Chain Valley
Carla Kranenborg- van Eerd	Gemeente Breda, namens Netwerkprogramma BrabantStad
Jacqueline De Rijk-Heeren	Bestuurslid Economic Board West-Brabant
Erik Ronnes	Gedeputeerde Ruimte en Wonen provincie Noord-Brabant
Marion Smit	Directeur wegen, verkeersveiligheid en smart mobility/plv. DG Mobiliteit Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Robert-Jan Smits	Voorzitter College van Bestuur TU/Eindhoven
Stijn Steenbakkers	Wethouder Brainport, economie, onderwijs, KnoopXL en Eindhoven-Noordwest gemeente Eindhoven
Bas van Bree	Directeur TKI Dinalog
Olger van Dijk	Directeur Ruimtelijke Ontwikkeling bij Ministerie van Binnenlandse Zaken

Tabel 5: Programmaraad SmartwayZ.NL van 1 juli t/m 31 december 2022

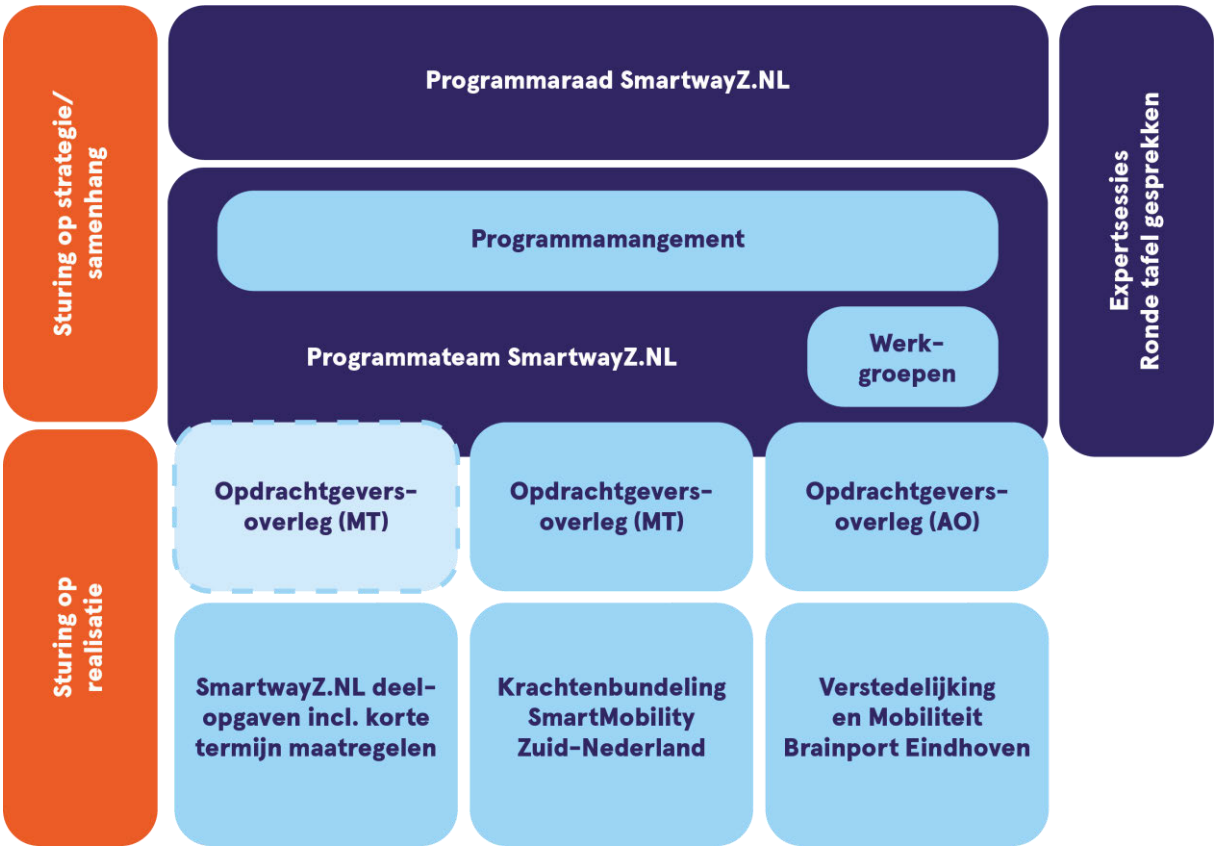

Figuur 8: Governance SmartwayZ.NL

Bijlage 2 – Projectbladen infra-opgaven

INNOVA58

A58 SINT-ANNABOSCH-GALDER

Omschrijving

In het najaar van 2015 is naar aanleiding van de verkenning het besluit genomen om te verbreden naar 2 keer 3 rijstroken. Ook is er besloten om de knooppunten Sint-Annabosch en Galder aan te passen.
De afronding van het Ontwerp Tracébesluit is in 2020 gestaakt, omdat er geen perspectief is op een te nemen besluit in verband met de hoge stikstofbelasting op het Ulvenhoutse bos.

Planning

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Ontwerp Tracébesluit											
Tracébesluit											
Contractering											
Realisatie											

Eerstvolgende mijlpalen:

- Doorstart Ontwerp Tracébesluit

Stakeholders

- Gemeenten Breda, Alphen-Chaam en Zundert, provincie Noord-Brabant, waterschap Brabantse Delta: ruimtelijke consequenties en samenloop met regionale projecten zoals herinrichting Markdal, omgevingsvisie Bavel en Gebiedsgerichte aanpak Ulvenhoutse bos.

Organisatie

- Projectmanager: Marco Bakermans (waarnemend)
- Bestuurlijk trekker: Wim Fabries/Teun Ruijters

Voortgang

- Het project is in 2020 stilgelegd vanwege het ontbreken van perspectief in verband met een overmatige stikstofbelasting op het Ulvenhoutse bos. Een gedeelte van het budget is overgeheveld naar A58 Eindhoven-Tilburg.

- In 2021 hebben we mogelijkheden onderzocht om de stikstofdepositie op het Ulvenhoutse bos te verminderen. Hiervoor zijn 2 richtingen onderkend:
  - zeer kostbare ontwerpaanpassingen van met name knooppunt Annabosch
  - een algehele kwaliteitsverbetering van de (stikstof)situatie in het Ulvenhoutse bos via de Gebiedsgerichte aanpak
- Gebiedsgerichte aanpak Ulvenhoutse bos: visie gereed (dec ’22), stikstofopgave is hierin inspanningsverplichting.

Budget
€ 52.000.000,-

A58 EINDHOVEN-TILBURG

Omschrijving
In het najaar van 2015 is het besluit genomen om te verbreden naar 2 keer 3 rijstroken. Ook is er besloten om de knooppunten De Baars en Batadorp evenals de aansluitingen Moergestel en Best aan te passen.
Voor het project is anno 2022 een concept-Ontwerp Tracébesluit gereed dat wacht op groen licht om ook het stikstofgedeelte af te kunnen ronden.

Planning

Eerstvolgende mijlpalen:
- Doorstart planstudie, onderdeel Ontwerp Tracébesluit (2023)
- Ontwerp Tracébesluit mogelijk voltooid in 2024, afhankelijk van de mogelijkheden in stikstofproblematiek en projectteam RWS

Stakeholders
- Provincie Noord-Brabant: medefinanciering brug over de Beerze
- Gemeente Eindhoven: uitvoeren gedeelte aansluiting Best
- Verder betrokken overheden: gemeenten Best, Oirschot, Oisterwijk, Hilvarenbeek en Tilburg, Waterschap de Dommel

Organisatie
- Projectmanager: Marco Bakermans (waarnemend)
- Bestuurlijk trekker: Wim Fabries/Teun Ruijters

Voortgang
- Het project is niet opgenomen in de rijksprioritering van projecten met een stikstofprobleem vanwege een budgettekort dat is opgelopen tot € 126 miljoen (juni 2022).
- Vanwege het ontbreken van perspectief is het projectteam medio 2022 ontmanteld.

- In het BO MIRT van november 2022 is aanvullende financiering van het project geregeld door de inzet van woningbouwmiddelen (onderdeel mobiliteit). Provincie Noord-Brabant heeft de inzet van stikstofdeskundigheid toegezegd.
- Doorstart van het project zal pas in de loop van 2023 plaatsvinden, omdat er een nieuw projectteam geformeerd moet worden.

Budget
€ 397.000.000,- + € 126.000.000,- = € 523.000.000,- (+ € 10.000.000,- living lab)

INNOVA58 INNOVATIEOPGAVE

Omschrijving
De innovatieopgave van het project richt zich op circulaire economie, klimaatneutraal bouwen en werken, meekoppelkansen en 'nieuwe diensten' en (faciliteren van) smart mobility. Voor leren, ontwikkelen en experimenteren op deze onderwerpen beschikt het project samen met de markt over een 'Living Lab'. Innovaties testen we in de fysieke proeftuinen bij verzorgingsplaats Kloosters, waaronder de Verzorgingsplaats 2.0, innovatiestroken en het Innovatiepaviljoen. Dit alles draagt bij aan de ambitie van Rijkswaterstaat om in 2030 klimaatneutraal en circulair te zijn. InnovA58 gebruikt de werkzaamheden voor een wegverbreding op de A58 als aanjager om ideeën en concepten rond duurzaamheid op de lange termijn te laten verankeren.

Planning

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Living Lab/ testfase innovaties											
Realisatie innovatiestroken											
Realisatie Verzorgingsplaats											

Eerstvolgende mijlpalen
- Gunning Verzorgingsplaats Q2 2023
- Q2 2022- Q4 2026 testen innovaties via Living Lab op proeftuinen

Stakeholders
Vanwege het continue karakter van het testen van innovaties (instroom-uitstroom) kent het project een wisselend palet aan stakeholders. Dat bestaat primair uit marktpartijen in de infrasector (bijvoorbeeld gebroeders Van Kessel), kennisinstellingen (bijvoorbeeld TNO en TU Delft) en bestuurlijke partners.

Organisatie
- Projectmanager: Maarten Beer

- Bestuurlijk trekker: Wim Fabries

Voortgang

- Aanbesteding verzorgingsplaats 2.0 is gestart.
- We zijn continu bezig met Living Lab om nieuwe innovaties te testen op en rond verzorgings-plaats en innovatiestroken.

Budget

Binnen het totale projectbudget voor de A58 Eindhoven-Tilburg (zie aldaar) is ruimte gereserveerd voor innovaties en realisatie proeftuinen, waaronder € 10.000.000,- voor het 'Living lab'.

A58 TILBURG-BREDA

Er is geen projectblad beschikbaar voor de periode 1 juli t/m 31 december 2022.

A67 LEENDERHEIDE-ZAARDERHEIKEN

Er is geen projectblad beschikbaar voor de periode 1 juli t/m 31 december 2022.

A2 WEERT-EINDHOVEN

Omschrijving

Vooral in de ochtendspits is op de A2 richting Eindhoven sprake van structurele congestie. Naast de dagelijkse gebruikers ondervinden de betrokken gemeenten en provincies hiervan de negatieve gevolgen voor de bereikbaarheid van Zuid-Nederland. Ook is er sprake van sluipverkeer in een aantal dorpskernen.

Om alternatieven voor reizigers te ontwikkelen, stelden we een maatregelenpakket op dat op 11 maart 2020 in de programmaraad is vastgesteld. Het betreft maatregelen voor het verbeteren van de ov-mogelijkheden, inzet van collectief vervoer, smarthubs, optimaliseren van aansluitingen en realiseren van nieuwe fietsverbindingen.

In 2022 zijn sluipverkeersmaatregelen in uitvoering genomen in de gemeenten Cranendonck en Heeze-Leende. Daarnaast zijn 5 fietsprojecten gerealiseerd waarmee de veiligheid en bereikbaarheid

voor fietsers is verbeterd. Hiermee beperken we de overlast en verhogen we de leefbaarheid en verkeersveiligheid.

In 2023 gaan we budgetten regelen voor de realisatie van de maatregelen uit pakket B en C:

- een hub in Maarheeze;
- aanpassingen aan delen van de vluchtstrook voor gebruik door collectief vervoer;
- aanleg van een halte in Leende voor collectief vervoer;
- HOV-as Valkenswaard;
- realisatie van (delen van) de doorfietsroute Weert-Eindhoven.

Planning

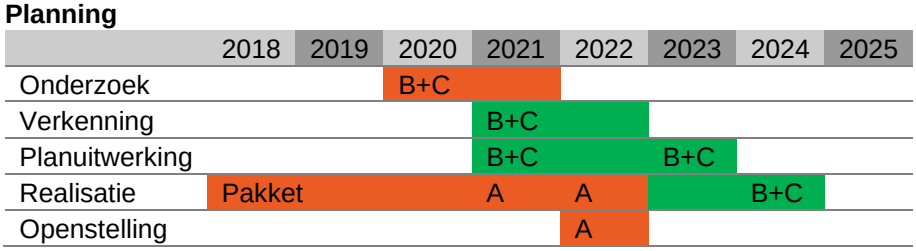

De planvorming van de maatregelen loopt nog door in 2023. Realisatie van maatregelen B+C zal doorschuiven naar 2024, omdat eerst de financiële dekking geregeld moet worden.

Eerstvolgende mijlpalen:

- Q3 2023: besluit over businessline Weert-Eindhoven en gebruik vluchtstrook;
- Q3 2023: financieringsvoorstel realisatie maatregelenpakket B en C, waaronder hub Maarheeze, aanpassing vluchtstrook, aanleg halte, HOV-as Valkenswaard, aansluiting centrale as Heeze-Leende en doorfietsroute Weert-Eindhoven.

Stakeholders

- Brainport Bereikbaar is uitvoerder voor de projecten Hub Maarheeze en Collectief vervoer.
- De gemeenten Valkenswaard, Heeze-Leende, Cranendonck, Weert en Nederweert zijn actief betrokken bij de planvorming rondom het verbeteren van aansluitingen en de doorfietsroute Weert-Eindhoven.
- Rijkswaterstaat Zuid-Nederland neemt deel aan de projecten voor het gebruik van de vluchtstrook voor collectief vervoer en het verbeteren van de aansluitingen.

Organisatie

- Projectmanager: Rina Engelen van Provincie Limburg.
- Bestuurlijk trekker: Gedeputeerde Provincie Limburg, Maarten van Gaans-Gijbels.

Voortgang

- Het haalbaarheidsonderzoek voor de doorfietsroute Weert-Eindhoven wordt in Q1 2023 opgeleverd.
- Het ontwerp voor het gebruik van delen van de vluchtstrook is afgerond in Q4 2022.
- Sluipverkeermaatregelen in de gemeenten Cranendonck en Heeze-Leende zijn in gebruik genomen, maar de afstelling moet nog verder geoptimaliseerd worden.
- Lobby voor de inzet van een treindienst Antwerpen-Hamont-Weert en de daarvoor benodigde elektrificatie tussen Weert en Hamont. In Q4 2022 heeft een werkbezoek plaatsgevonden met de staatssecretaris van I&W. Er is een onderzoek opgestart naar inpassingmogelijkheden bij

station Weert en een nieuwe kostenbegroting wordt opgesteld. De regio en provincie Limburg willen over dit project afspraken maken tijdens het MIRT-overleg in het najaar van 2023.

Budget
€ 3.500.000,- (exclusief btw, uit deelopgave smart mobility) voor pakket A. Hiervan is € 1.000.000,- ingezet voor de reizigersaanpak via Mobility Market. Ten behoeve van maatregelpakket B en C is € 444.000,- toegevoegd aan het budget voor de A2 Weert-Eindhoven (11 maart 2020 programmaraad).

- Investeringen voor pakket A: € 3.379.750,-
- Investeringen voor pakket B en C: € 564.250,-

Totaalbudget: € 3.944.000,-. Uitgaven tot en met december 2022: € 3.353.080,-.

KORTETERMIJNMAATREGELEN A2 RANDWEG EINDHOVEN

Omschrijving
De programmaraad van SmartwayZ.NL en BO MIRT besloten in december 2019 € 5 miljoen vrij te maken om de problemen op de A2 Randweg en A50 aan te pakken. Hiervoor werken we in samenwerking met de regio een pakket van kortetermijnmaatregelen uit, inclusief een begroting voor de realisatie van de maatregelen. Het kortetermijnmaatregelenpakket A2 Randweg Eindhoven is opgenomen in de afspraken van het BO MIRT van 2022. Het Rijk investeert € 46,25 miljoen in deze maatregelen. Ook de provincie Noord-Brabant en de Metropoolregio Eindhoven (MRE) investeren dit bedrag. Voor de resterende 25% van de benodigde middelen worden op dit moment de kansen op medefinanciering vanuit de bredere regio en het bedrijfsleven onderzocht.

Maatregelenpakket
Het kortetermijnpakket bestaat uit de volgende maatregelen:

- 11 regionale fietspaden/-routes;
- intensivering van de werkgeversbenadering;
- planstudie en realisatie van zes regionale mobiliteitshubs, zie ook Maatregelenpakket De Run en Bereikbaarheidsakkoord Zuidoost-Brabant;
- onderzoek en realisatie van de busbaan vluchtstrook A50;
- aanpassing van aansluitingen N2 en doortrekken weefvakken op hoofdrijbaan A2;
- optimalisatie van knooppunt Leenderheide;
- onderzoek en uitvoering van kleinschalige inframaatregelen;
- ex ante bepaling effecten kortetermijnpakket (filevorming, bereikbaarheid).

Aanleiding
Het pakket is tot stand gekomen na een uitvoerige onderzoeksfase naar de ontwikkeling van de verkeersdrukte op de A50 en de A2/N2 Randweg Eindhoven. Conclusie van dit onderzoek is dat grootschalige uitbreiding van het hoofdwegennet geen toekomstvaste oplossing is. Daarom is een pakket kortetermijnmaatregelen ontwikkeld, om het ‘kantelpunt’, het moment waarop structurele

filevorming ontstaat, weer te verschuiven van 2025 richting 2030-2035. De maatregelen sluiten 1-op-1 aan bij de strategische koers van SmartwayZ.NL met de ABCD-ambities (Aantrekkelijk – Bereikbaar – Concurrerend – Duurzaam). Tegelijk werken we aan robuuste maatregelen voor de periode daarna. Doel is de maatregelen uit het kortetermijnpakket (KT-pakket) te realiseren in de periode tot 2030.

Samenhang KT-pakket A2 Randweg Eindhoven en verstedelijking
Het pakket aan kortetermijnmaatregelen hangt nauw samen met de verstedelijking. De bouw van extra woningen vergroot de noodzaak van deze maatregelen, die zijn gericht op het temperen van de structurele filevorming in de periode tot 2035. Daarmee vormt het pakket een eerste, zichtbare en betekenisvolle stap in de mobiliteitstransitie van de regio.

Planning

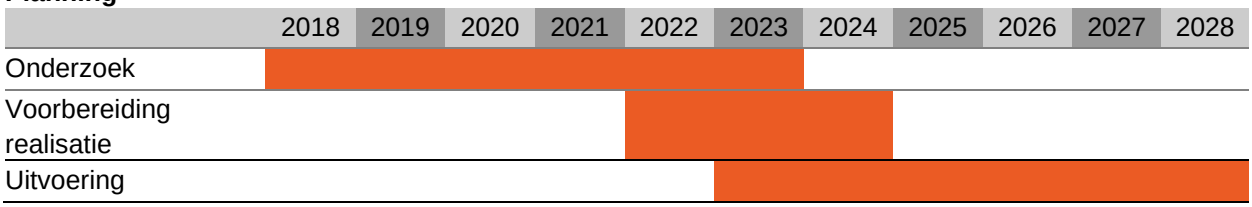

Vooruitblik:
Uit de diversiteit en de samenhang van de maatregelen is duidelijk dat voor de ontwikkeling van de maatregelen alle partners van SmartwayZ.NL noodzakelijk zijn.

- De werkgevers in de vorm van de werkgeversbenadering en afspraken rondom de realisatie, cofinanciering en het gebruik van de hubs.
- De gemeenten als het gaat om de realisatie van fietsroutes en ontwikkeling van de mobiliteits-hubs. Die zullen altijd op gemeentelijk grondgebied landen, waardoor de te doorlopen proce-dures aan deze gemeenten gekoppeld is. Ten slotte de bus op de vluchtstrook en de infra-maatregelen waarvoor met name Rijkswaterstaat aan zet is.

Eerstvolgende mijlpalen:

- de ondertekening van minimaal 4 bestuursovereenkomsten voor fietsroutes;
- de verdere uitwerking van de organisatiestructuur voor de mobiliteitshubs;
- de uitwerking van de organisatiestructuur van SmartwayZ.NL en de MRE (programmabureau) leidend voor het organiseren en realiseren van de kortetermijnmaatregelen;
- de uitwerking van de inframaatregelen tot een uitvoeringsontwerp;
- een afspraak nodig over de uitvoering van de bus op de vluchtstrook.

Stakeholders
Bij dit kortetermijnmaatregelenpakket A2 Randweg zijn het ministerie van I&W en Rijkswaterstaat betrokken vanwege de problematiek op de rijksweg en de maatregelen ter verbetering van de aansluitingen. De provincie is betrokken voor de:

- ontwikkeling van (boven)regionale mobiliteitshubs;
- maatregelen voor het faciliteren van de bus op de vluchtstrook;
- de koppeling met het regionale mobiliteitsprogramma;
- de integrale aanpak voor de werkgeversbenadering.

De gemeenten uit de MRE zijn betrokken voor het realiseren van regionale fietsroutes, de koppeling met het regionale mobiliteitsprogramma en de integrale aanpak voor de werkgeversbenadering via

Brainport Bereikbaar. Ook de werkgevers hebben baat bij de ontwikkeling en realisatie van het maatregelenpakket en worden daarom bij de verdere concretisering van de maatregelen betrokken.

Tenslotte zijn gemeente Meierijstad en de provincie Limburg aangehaakt omdat zij ook baat hebben bij de uitwerking en realisatie van de maatregelen in het pakket.

Organisatie

- Projectmanager: Stephan Suiker
- Bestuurlijk trekker: Monique Esselbrugge, wethouder mobiliteit Eindhoven

Voortgang

Afgelopen half jaar is gericht geweest op de besluitvorming in het BO MIRT. Tegelijk hebben we inhoudelijk voortgang geboekt met de nadere uitwerking van de maatregelen. Voor de fietsroutes worden bestuursovereenkomsten opgesteld. Ook werken we het ontwerp van de routes nader uit om de scope, planning en kosten beter in beeld te krijgen. Tevens is een aantal haalbaarheids- en inpassingsstudies voor de regionale mobiliteitshubs opgeleverd. Hieruit werken we de kaders voor de verdere uitwerking van de mobiliteitshubs per locatie nader uit tot een concreet bouwplan. Ook hebben we een stap gezet in de inventarisatie van mogelijkheden voor de organisatiestructuur van de te ontwikkelen mobiliteitshubs. Daarin moeten vragen worden beantwoord als: wie wordt eigenaar van de mobiliteitshubs en wie zorgt voor de exploitatie en het beheer en onderhoud? Wie is verantwoordelijk voor de risico's van de hubs? Komende periode is erop gericht hier antwoorden op te formuleren en bestuurlijk draagvlak te organiseren.

De bus op de vluchtstrook A50 en de inframaatregelen worden komende periode nader uitgewerkt tot een uitvoeringsontwerp. Vervolgens worden de maatregelen in de realisatieplanning vastgelegd.

De impact van de maatregelen is vooralsnog vooral te zien in de werkgeversbenadering in Eindhoven Noordwest. Daar is een pakket aan maatregelen gedefinieerd die we samen met werkgevers in het gebied tot realisatie brengen. Daarbij is de insteek om wederkerige afspraken te maken.

Budget

Er is een budget van € 5.000.000,- (inclusief btw) vrijgemaakt voor uitwerking van de kortetermijnmaatregelen.

Daarnaast is in het BO MIRT een bedrag van € 46,25 miljoen toegezegd door I&W, draagt de provincie Noord-Brabant ook € 46,25 miljoen bij en worden momenteel in de regio alle raadsvoorstellen voorbereid om de regionale bijdrage van € 46,25 miljoen bijeen te brengen. Afspraken over de werkwijze over dit budget dienen komende periode te worden gemaakt. Dit gebeurt in samenhang met de afspraken over de totale BO MIRT-afspraken voor Brainport.

N279 VEGHEL-ASTEN

Er is geen projectblad beschikbaar voor de periode 1 juli t/m 31 december 2022.

BEREIKBAARHEIDSAKKOORD ZUIDOOST-BRABANT

Er is geen projectblad beschikbaar voor de periode 1 juli t/m 31 december 2022.

Bijlage 3 – Projectbladen Verstedelijking en Mobiliteit Brainport Eindhoven

BEREIKBAARHEID DE RUN

Omschrijving

Het maatregelenpakket Bereikbaarheid De Run heeft tot doel het bereikbaar maken en houden van de campus De Run, ondanks de sterke economische groei van de regio en in het bijzonder van het daar gevestigde ASML. Het pakket bevat een diversiteit aan maatregelen dat ervoor moet zorgen dat de werknemer meer gebruik van fiets en ov en minder van de auto maakt. Het gaat om stimulerings-maatregelen (werkgeversaanpak) en om verbetering van fietspaden, bewegwijzering, ov en om een aantal aanpassingen van de nabijgelegen weginfrastructuur. De maatregelen staan beschreven in een intentieverklaring tussen ministerie I&W, provincie Noord-Brabant, gemeente Veldhoven, gemeente Eindhoven en ASML in een samenwerkingsovereenkomst over de maatregelen tot 2025. Er wordt onderscheid gemaakt tussen korte- (2018-2020, verlengd met 3 jaar), middellange- (2021-2025) en langetermijnmaatregelen. Voor de uitvoering van de kortetermijnmaatregelen is een programmateam verantwoordelijk. Gezien de bredere regionale impact zijn middellangetermijnmaatregelen belegd in een breder regionaal verband. Collectief Vervoer (business lines) valt onder de regie van Brainport Bereikbaar en de planuitwerking en realisatie van de eerste regionale mobiliteitshubs vooralsnog onder de regie van het maatregelenpakket A2 Randweg Eindhoven.

Het is de verwachting dat de middellangetermijnmaatregelen van De Run (en ook de organisatie) opgaat in een nieuwe governance rond SmartwayZ.NL en MIRT Verstedelijking en Bereikbaarheid Brainportregio.

Planning

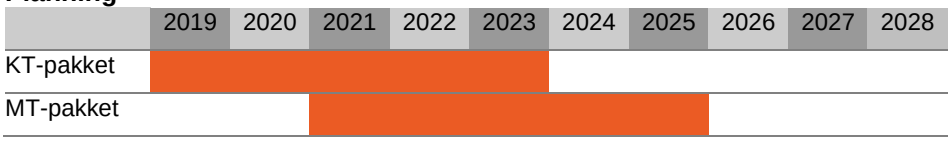

In het vorige verslag meldden we de volgende mijlpalen. De huidige status is hieronder weergegeven, evenals nieuwe mijlpalen.

- Realisatie Kempenbaan Oost einde 2023 (weginfrastructuur): in principe nog steeds het doel. Wel waren er problemen met de geplande, maar door capaciteitsgebrek bij de omgevingsdienst uitgestelde, ontheffing voor de Natuurbeschermingswet. Inmiddels is deze ontheffing met vertraging opgepakt. In de bestuurlijke taskforce (BTF) van 25 november jl. zijn de meerkosten van (maximaal) 1 miljoen euro vastgesteld en akkoord bevonden (was onderdeel van de risicolijst en -bedrag van het programma). We voorzien de oplevering nog steeds voor het einde van 2023.
- Start uitvoering fietsroute/pad De Run HTCE na uitspraak Raad van State (naar verwachting eind 2022): inmiddels heeft de Raad positief besloten en is de aanbesteding en realisatie

gestart voor het Veldhovense deel. Het Eindhovense deel is nu ook in ontwerpfase, waarna in 2023 aanbesteding en realisatie start.
- Beslissing over realisatie fietsonderdoorgang Beemstraat (Eindhoven) eind 2022 (daarna realisatie in 2023): budget is toegekend door BTF van 25 november jl.
- Definitieve implementatie mobiliteitskaart (NS) voor al het personeel van ASML (gestart.)

De scope van het programma De Run is ten opzichte van de oorspronkelijke opzet nauwelijks gewijzigd. De planning is wel aangepast. In 2023 (met uitloop eerste helft 2024) zullen de 'openstaande' projecten gerealiseerd worden.

Eerstvolgende mijlpalen in (einde) 2023:
- aanvraag en uitkering Rijksbijdrage van 10,3 miljoen euro (inmiddels voorbereid en akkoord BTF);
- realisatie Kempenbaan-Oost;
- realisatie snelfietspad HTCE-de Run (Veldhovense en Eindhovense deel);
- realisatie onderdoorgang Beemdstraat (met evt. uitloop in 2024).

Stakeholders
- ASML: bereikbaarheid van hun ontwikkel- en productielocatie bij zeer snelle groei van personeel;
- gemeente Eindhoven: verminderen filedruk en ruimte voor fietsen en OV, economie Brainport;
- gemeente Veldhoven: bereikbaarheid van de Run en ASML (bedrijventerrein van de gemeente), werkgelegenheid en economische impact ASML voor gemeente en Brainport;
- provincie Noord-Brabant: duurzame mobiliteit, werkgelegenheid en economie van Brainport als economische hotspot van Brabant en Nederland;
- Rijk: ondersteunen en bereikbaarheid en economie van een van de snelst groeiende regio's in Nederland (Brainport).

Alle stakeholders dragen financieel bij.

Organisatie
- Programmaregisseur: Frits Verhees
- Bestuurlijk trekker: Monique Esselbrugge (wethouder Eindhoven) en Suzanne Otters-Bruijnen (Gedeputeerde en voorzitter Bestuurlijke Taskforce Bereikbaarheid De Run)
- Het programma wordt gestuurd door een programma- en regieteam.

Voortgang
De uitvoering van de kortetermijnmaatregelen is in volle gang en deels al uitgevoerd. In het pakket zijn twee grotere infrastructurele maatregelen opgenomen om de ontsluiting van De Run te verbeteren: Kempenbaan-West en Kempenbaan-Oost. Kempenbaan-West is in gebruik genomen en de aanbesteding van Kempenbaan-Oost is succesvol afgerond: de schop is in de grond en een hobbel over capaciteitsgebrek bij de omgevingsdienst rond een ontheffing is nu genomen op bestuurlijk niveau. Eind 2023 is deze weg klaar en zal de filedruk rond ASML/de Run verminderen.

De noodzaak om binnen de afgesproken termijn ook voldoende parkeercapaciteit via de regionale mobiliteitshubs te realiseren is van strategisch belang voor ASML. Ter overbrugging is een tijdelijke mobiliteitshub gecreëerd en geopend bij Eersel. Naast deze maatregelen is een MaaS-app voor medewerkers van ASML geïmplementeerd als proef en deze is voor de medewerkers van de

gemeente Eindhoven in voorbereiding. ASML heeft op basis van een evaluatie nu gekozen om in zee te gaan met NS (business/mobiliteitskaart en services). Dit wordt grootschalig uitgerold.
Er zijn meer dan 3.500 deelnemers die werken aan een andere manier van reizen met een app. Fietsen wordt gepromoot en maakt inmiddels 40% uit van de modal split van ASML. Ter ondersteuning van dit beleid is verder gezorgd voor deelfietsen en zijn diverse geplande fietsroutes tussen Eindhoven Centrum en HTC met De Run in ontwerp gereed of al in realisatie. Een nieuwe fietsenstalling nabij CS voor met name ASML is gepland en gestart.

Het Veldhovense deel van de snelfietsroute De Run-HTCE is inmiddels de Raad van State gepasseerd en de aanbesteding en realisatie is gestart. Het Eindhovense deel van het pad is inmiddels ontworpen en in principe heeft Eindhoven besloten dit te realiseren (in 2023). Tussen Eindhoven CS en De Run/ASML rijdt een speciale bus voor werknemers.

Budget
€ 54.990.000,- (€ 47.800.000 exclusief btw) waarvan € 12.500.000,- door provincie Noord-Brabant en € 12.500.000,- door ASML, € 10.300.000,- door het Rijk, € 8.305.000,- door Veldhoven en € 4.195.000,- door Eindhoven.

Bijlage 4 – Projectbladen gebiedsgerichte realisatie regio's

ZUIDOOST-BRABANT

REGIO ZUIDOOST-BRABANT

Het programma Brainport Bereikbaar (BB) is als uitvoeringsorganisatie gestart op 1 april 2021. In de eerste helft en versterkt in Q4 van 2022 is gewerkt aan concrete uitvoeringsresultaten. Dat deden we onder andere door de uitvoering van:

- de customer journeys uit de uitvoeringsagenda van gedragsverandering;
- de eerste 100 mobiliteitscans bij werkgevers;
- aanbesteding van uitvoeringsmaatregelen voor 6 liftzuilen (F'kes meerijden);
- testen met Fabulos 2.0.

Doorstromingsmaatregelen zijn ingevoerd met c-ITS in Eindhoven en Helmond, e-bike probeeracties zijn gestart, project regionaal verkeersmanagement is opgestart en een 1e aanzet voor databeheer BB is gerealiseerd.

In Q4 is er meer, hoewel nog kleinschalig, zichtbaar op straat als basis voor een sterke uitbreiding van uitvoeringsresultaten in 2023.

Alle projecten zijn gericht op resultaat op straat en diensten en producten die goed 'in de markt' gezet kunnen en zullen worden. Hoofddoelstelling is dat eind 2023 16% van de reizigers in Zuidoost-Brabant structureel gebruikmaakt van de nieuwe producten en diensten die Brainport Bereikbaar aanbiedt. Om deze doelstelling te behalen blijft veel aandacht voor marketing, implementatie en communicatie essentieel.

De belangrijkste kansen en risico's vanaf 1 januari 2023 zijn:
Kansen

- Het momentum post-covid biedt nog steeds mogelijkheden om met BB-campagnes en werkgeversaanpak op verschillende locaties/corridors te komen tot structureel ander werk- en reisgedrag. Uit de evaluatie BB 2023 komt naar voren dat juist de werkgeversaanpak veel resultaat op korte termijn kan opleveren voor de operationele BB-doelen (mijden/thuiswerken-gespreid reizen-keuze voor alternatieven voor de auto). Mobiliteitsdeals zijn afgesloten voor Eindhoven Noordwest en Eindhoven Binnenstad. Voor Corridor A67/De Run, De Kempen en Eindhoven Centrum en Helmond zijn deals in voorbereiding. Tegelijkertijd is het niet snel "hard krijgen" van afspraken met werkgevers een risico in 2023.
- Met het project Fietsstimulering is een versnelling aangebracht in nauwe samenwerking met BMN/Ons Brabant Fietst. Medio 2022 is gestart met e-bike-probeeracties, een grootschalige fietscampagne en de introductie van een fietsapp en uitdagingen bij een aantal grote werkgevers in de regio (aanbesteding loopt, operationeel voorjaar 2023). De potentie van dit project op het doelbereik van BB is hoog.

- Mobiliteitshubs: in Q4 is veel overleg gevoerd met gemeenten en stakeholders voor het opzetten van een netwerk aan lokale mobiliteitshubs/aanbod deelmobiliteit, te starten met fieldlabs in 2023. Voor deze aanpak is er veel animo bij veel regiogemeenten. Dit biedt voor 2023 de kans om zichtbaar te maken welke lokale kansen er zijn voor bewoners/forensen om te komen tot ander reisgedrag op basis van vertreksituatie. Met dit project wordt ook een regiobrede introductie van diverse alternatieven (ov, deelmobiliteit, Samenrijden) voor regulier autogebruik gestimuleerd.
- Met de besluitvorming over de BO MIRT-bereikbaarheidsdeal Brainport is de agendering voor de mobiliteitstransitie in en door Brainport bij overheden en private stakeholders versterkt. Dit biedt extra kansen voor het draagvlak en de *branding* van het programma Brainport Bereikbaar, met name als programma dat inzet op de mobiliteitstransitie voor Brainport op korte en middellange termijn. Met name ook om te komen tot een gericht vervolgprogramma BB 2024-2026.

Acties op de kansen

- Naast intensieve WG-aanpak op Eindhoven Noordwest, Eindhoven Centrum-bezoekers en A67/De Run-plus, ook voorbereidingen treffen voor deals in andere gebieden: Kempen, Eindhoven Centrum-forensen, A67 corridor, Helmond en Onderwijsaanpak Eindhoven-Centrum.
- Toename groei automobiliteit “gebruiken” als drukmiddel naar werkgevers om te komen tot harde afspraken voor structureel ander reisgedrag van forensen in 2023 en 2024-2026.
- Maximale inzet op het eenduidig introduceren van de fietsapp/challenge bij bedrijven.
- Gaan voor realisatie van fieldlabs voor lokale mobiliteitshubs, waar nodig met innovatieve aanpakken en experimentele regelgeving;
    - vooral inzetten op zichtbaarheid en het opdoen van leerervaringen.
- Medio 2023 een uitdagend maar haalbaar voorstel rondmaken voor het vervolgprogramma Brainport Bereikbaar 2024-2026, zowel gericht op innoveren als op verbeteren/opschalen van huidige BB-producten/diensten.

Risico’s

- De ontwikkeling en aanbesteding van diverse BB-producten kost meer tijd dan gepland. Naast overlegtijd met stakeholders blijkt dat structurele gedragsverandering na covid meer tijd kost dan 2,5 jaar. Uit de evaluatie van de BB-doelen 2023 komt dan ook naar voren dat bijdragen aan de BB-doelen (mijden/thuisblijven, spreiden, duurzamer rijden) worden behaald, maar niet voor 100%. Dit kan leiden tot meer congestie dan nu in de prognoses zit en discussies of BB wel voldoende oplossend vermogen heeft.
- Hoewel de werkgeversaanpak succesvol verloopt, is een groot risico dat “harde” afspraken met name bij de grote werkgevers moeizaam/niet eenvoudig gemaakt kunnen worden. Zo heeft ASML haar inzet voor BB-projecten Collectief Besloten Vervoer en Samen Rijden afgelopen kwartaal voorlopig on hold gezet. Harde garanties van werkgevers over hun bijdragen aan BB en de BB-doelen is noodzakelijk om draagvlak te krijgen bij de werknemers van deze bedrijven en om tijdig de BB-doelen te kunnen realiseren, ook in het belang van de bereikbaarheid van deze bedrijven zelf.

- Bij de innovatieve projecten Fabulous X en Deeltaxi 2.0 is er een groot risico dat deze meerjarige projecten eind 2023 beperkte, niet expliciet te maken bijdragen leveren aan de doelen van het BB-programma. Daarnaast zijn de begrotingen voor 2023 voor beide projecten nog niet rond. Het ontbreken van resterende cofinanciering betekent dat deze 2 projecten fors vertragen, dan wel stopgezet moeten worden vanwege onvoldoende budget om aanbestedingen met externe partijen aan te kunnen gaan.
- Er is veel discussie over de governance/heroriëntatie van het programma SmartwayZ.NL na 2023 en de rollen/taken van het nieuwe mobiliteitsprogrammabureau MRE. Dit kan ruis veroorzaken en/of vertragend werken in een heldere, tijdige besluitvorming over het vervolgprogramma Brainport Bereikbaar 2024-2026.

Acties op de risico's

- Brainport Bereikbaar rondt haar evaluatiedoelen BB 2023 in februari 2023 af. Met de projectleiders is al gestart om de bijdragen aan de BB-doelen 2023 zo groot mogelijk en expliciet zichtbaar/toetsbaar te krijgen in 2023. De resultaten hiervan worden als onderbouwing voor het vervolgprogramma Brainport Bereikbaar 2024-2026 ingebracht.
- Met de mobiliteitsmakelaars zal worden ingezet op meer garanties van werkgevers bij de opzet en uitvoering van de BB-mobiliteitsdeals. Specifiek voor de afstemming met ASML zal in overleg met gemeenten/provincie een structureel overleg over afstemming/inbreng ASML in het BB-programma worden ingericht. Waar nodig zetten we vergelijkbare acties in voor andere grote bedrijven/bedrijventerreinen.
- Voor de projecten Fabulos X en Deeltaxi 2.0 zijn met de projectleiders harde afspraken gemaakt over zichtbare tussenresultaten eind 2023. Ook zorgen de projectleiders tijdig voor hun bijdragen aan de BB-doelstellingen (eind 2023, potenties 2024-2026). Voorstellen voor het sluitend krijgen van de projectbegrotingen 2023 zijn in voorbereiding, gericht op eenmalige extra cofinanciering vanuit SmartwayZ.NL (voor Fabulos X in 2023 respectievelijk extra cofinanciering vanuit de Bereikbaarheidsagenda ZOB (voor Deeltaxi 2.0 in 2023)).
- In het BB-opdrachtgeversoverleg van januari februari wordt een voorstel voorgelegd voor de opdracht Vervolg BB 2024-2026 (scope, ambities, doelen, projecten, uitvoeringsorganisatie, opdrachtgevers). In Q1 wordt gestart met het maken van dit vervolgvoorstel, gericht op eerste bespreking in de programmaraad van SmartwayZ.NL en PoHo MRE voor het zomerreces.

Voortgang projecten

- **BB-01 Gedragsverandering**

  Projectstatus: in uitvoering

  Projectbeschrijving: Het onderzoek naar *customer journeys* is gestart. Eén van de drie *customer journeys* is opgeleverd. Uitvoering van pilots met gedragsinterventies is gestart. Eén van de drie interventies is opgeleverd. De gedragscampagne is ontwikkeld en zal in Q1 2023 van start gaan. Verder zijn de eerste van de vijf mobiliteitshubs in Buurtschap te Veld op straat.
- **BB-02 Werkgeversaanpak**

  Projectstatus: in uitvoering

  Projectbeschrijving:
  - toolbox mobiliteitsmakelaars gereed (mobiliteitswaaier);
  - mobiliteitsscans (Mobility Lab) uitgevoerd bij 78 werkgevers onder 9.800 werknemers;
  - invoering CRM-systeem voor monitoring afspraken werkgevers;

- start met de eerste uitwerking mobiliteitsindex in samenwerking met BMN:
    - Eindhoven Noordwest: mobiliteitsdeal in uitvoering, start e-bike probeeracties, eerste afspraken meer thuiswerken en spreiden;
    - Eindhoven-binnenstad: mobiliteitsdeal voorbereid en getekend (november 2022), uitvoeringsacties 2023 ingepland, separate deal met PSV is in voorbereiding;
    - Eindhoven-centrum forensen: afspraken met werkgevers is in voorbereiding, separate opzet Onderwijsaanpak, mobiliteitsdeal is in voorbereiding (Q1-2023?);
    - A67: twee bijeenkomsten en mobiliteitsbeurs werkgevers De Run, afspraken ASML over delen informatie, fietsstimuleringsactie, fietsapp (voorjaar 2023), Samenrijden, mobiliteitsdeal De Run is in voorbereiding (eerste helft 2023). Andere community's langs A67 zijn benaderd;
    - Regio de Kempen: groot aantal werkgevers benaderd en gescand, mobiliteitsdeal is in voorbereiding (eerste helft 2023).

- **BB-03 Collectief Vervoer**

  Projectstatus: in uitvoering, van testritten naar jaarpilots

  Projectbeschrijving:
    - afronding en evaluatie testritten;
    - route en halteverkenning twee pilotroutes 's-Hertogenbosch-Eindhoven/De Run(A2) en Uden-Eindhoven/De Run (A50);
    - businesscase collectief besloten vervoer voor ASML uitgewerkt, inclusief afspraken overheden en vervoerders, Program Board ASML heeft besloten tot uitstel (najaar 2022);
    - overleggen en startafspraken met bedrijven met meer dan tien werkgevers en gemeenten voor pilots BusinessLine.

- **BB-04 Innovatieve vervoersconcepten**

  Projectstatus: in voorbereiding

  Projectbeschrijving:
    - *Fabulos X:*
        - oplevering discussiedocument visievorming Fabulos phase X;
        - Plan van aanpak en inkoopstrategie in afrondingsfase;
        - test Fabulos op Automotive Campus.
    - *Deeltaxi 2.0:*
        - 10 scans uitgevoerd bij bedrijven BZOB en ziekenhuis om kansrijkheid deeltaxi 2.0 te bepalen;
        - breed onderzoek naar de behoefte aan openbaar toegankelijk vervoer in Helmond.
    - *Samenrijden:*
        - doorstart mobiliteitsconcept F'kes meerijden (innovatief lifters-concept);
        - testversie liftzuil gereed;
        - usertest uitgevoerd;
        - expertsessie geweest;
        - plan voor uitrol gereed.

- **BB-05 Mobility as a Service (MaaS)**

  Projectstatus: in uitvoering

  Projectbeschrijving:

- grootschalige pilot bij ASML/Gemeente Eindhoven afgerond;
- Plan van aanpak voor inzet MaaS bij woon-werkverkeer MRE-gemeenten inclusief intentieverklaring van een koplopergroep van 6 gemeenten;
- voorbereiding pilots bij 10 werkgevers.

- **BB-06 Coöperatieve Intelligente TransportSystemen (c-ITS)**

  Projectstatus: deels in voorbereiding en deels in uitvoering.

  Projectbeschrijving:
  - keuze ITS Ring Eindhoven is afgerond;
  - planning in voorbereiding;
  - lokaal systeem doorstroming Helmond gereed/aanbesteding netwerk vrijwel rond;
  - de groene golf ambulance is gereed;
  - ISA-retrofit voor Helmond operationeel/Eindhoven in voorbereiding en locatie en offertes groene golf fietsers gereed/uitvoering in 2023.
- **BB-07 Slimme Logistiek**

  Projectstatus: in uitvoering

  Projectbeschrijving:
  - realisatie en opening bouwhub Eindhoven;
  - gestart met Pilot datadelen bouwlogistiek;
  - plan van aanpak gereed voor afvallogistiek Brainport Smart District;
  - start met minor last mile logistiek voor studenten BUas;
  - start met plan van aanpak en advisering vijf logistieke bedrijven voor facilitaire logistiek;
  - plan van aanpak gereed voor routeinformatie vrachtverkeer Brainport.
- **BB-08 Slimmer fietsen**

  Projectstatus: in voorbereiding en uitvoering

  Projectbeschrijving:
  - versnelling in uitvoering uitrolstrategie fietsstimulering (productontwikkeling, contracteren dienstverleners, verbreding fietsteam BB);
  - start e-bike probeeractie, vooral bij koploper-werkgevers;
    - 120 probeerweken aangeboden bij 8 werkgevers;
    - 60 probeerweken aangeboden via fietsenwinkels.
  - overeenkomst Ons Brabant Fietst;
  - start eerste grootschalige fietscampagnes;
  - gerichte campagne tijdens hinderperiode inbouw tunnel N2 onder A2 (medio 2022);
  - start ontwikkeling en aanbesteding fietsapp + challenges werkgevers (sterk vertraagd door procedures inkoop, privacy, informatiebeveiliging en ethiek. Lancering gepland Q1-2023).
- **BB-09.a Regionale hubs**

  Projectstatus: in uitvoering

  Projectbeschrijving:
  - voorbereiding zes regionale mobiliteitshubs, waarvan er drie tot vier gepland zijn om te worden gerealiseerd in 2025;
  - projectleider is gestart met verkenning initiatieven lokale mobiliteitshubs/deelmobiliteit in de regio;
  - contouren tactisch ontwikkelplan gereed inclusief kansrijkheid feederroutes.
- **BB-09.b Regionaal netwerk lokale hubs/deelmobiliteit**

  Projectstatus: in voorbereiding (recent gestart)

  Projectbeschrijving:

- project kent 2 sporen: opstellen tactisch ontwikkelplan en mee-ontwikkelen 5 tot 10 concrete hubs in de regio;
- in Q3 bouwstenen tactisch ontwikkelplan verzameld met Cycling Dialogues Mijksenaar;
- stappenplan gemeente Eindhoven en Mobiliteitsstrategie de Kempen;
- in Q3 verbinding gelegd met provincie en 7 gemeenten die al met één of meerdere hubs bezig zijn over netwerk, uniformiteit en voorzieningen.

- **BB-10 Regionaal verkeersmanagement**

  Projectstatus: in voorbereiding

  Projectbeschrijving: In Q3 plan van aanpak opgesteld in samenwerking met Smart-wayZ.NL, gemeente Eindhoven en gemeente Helmond. Wordt ingediend voor akkoord op inhoud en financiering in Q4. Momenteel in afwachting van goedkeuring begroting om in 2023 met dit project van start te gaan.

- **BB-11 Data & Digitalisering**

  Projectstatus: diverse deelprojecten in voorbereiding

  Projectbeschrijving:
  - verzameling en beheren data voor Monitoring & Evaluatie Brainport Bereikbaar;
  - dataverzameling en interpretatie van mobiliteitsscans voor aantal projecten (werkgeversaanpak, corridor A67, fietsdata).

- **BB-12 Slimme Mobiliteit corridor A67**

  Projectstatus: deels in uitvoering, deels in voorbereiding

  Projectbeschrijving:
  - uitvoering van de customer journeys uit de uitvoeringsagenda van gedragsverandering;
  - user stories zijn uitgewerkt;
  - de eerste tien mobiliteitsscans bij werkgevers zijn uitgevoerd;
  - de voorbereiding van implementatie van fietsstimulering bij de eerste werkgevers is afgeronde mogelijkheden voor lokale en wijk-hubs in relevante gemeenten zijn geïnventariseerd en verkend;
  - de mogelijkheden voor opschaling van MaaS bij relevante gemeenten (in samenhang met relevante bedrijven) geïnventariseerd en verkend;
  - vervoerslijnen voor collectief besloten vervoer voor slim beleid gericht op logistieke en vrachtvervoerstromen;
  - pilots Samenrijden bij geïnteresseerde werkgevers.

Planning

	2020				2021				2022				2023			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
BB-01																
BB-02																
BB-03																
BB-04																
BB-05																
BB-06																
BB-07																
BB-08																
BB-09																
BB-10																
BB-11																
BB-12																

Organisatie

- Bestuurlijke eindverantwoordelijke: PoHo-mobiliteit MRE + programmaraad SmartwayZ.NL
- Bestuurlijk adviserend: Stuurgroep Brainport Bereikbaar (6 bestuurders en 4 triple-helix partners)
- Ambtelijke opdrachtgever: Gemeente Eindhoven en Helmond en SmartwayZ.NL met bestuurlijke op drachtgevers
- Programmamanager: Paul Veelenturf en Iwan Arts

Budget

Totaalbudget: € 15.406.000,-, voor de periode 2021-2023 (grotendeels al beschikbaar gesteld). Waarvan aandeel SmartwayZ.NL: € 5.000.000,- reservering (+ apart € 2.500.000,- Slimme Mobiliteit A67) en aandeel Bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant: € 5.000.000,- reservering.

ZUIDOOST-BRABANT, A67

Samenvatting

Met het oog op een toekomstbestendige verbetering van de doorstroming en verkeersveiligheid op de A67 tussen knooppunten Leenderheide en Zaarderheiken, is in 2020 een ‘Voorkeursbeslissing Structuurvisie A67’ genomen. Het project Slimme Mobiliteit A67 is onderdeel van deze aanpak en richt zich op het oplossen van de problematiek door innovatieve mobiliteitsmaatregelen. Het uitgangspunt is: smart waar het kan, uitbreiding van de capaciteit pas wanneer innovatieve maatregelen niet toereikend zijn. Voor het project A67 is een aparte doelstelling geformuleerd in overleg met Rijkswaterstaat: 400 spitsmijdingen per dag in 2023 ten opzichte van 2019.

Slimme Mobiliteit corridor A67 is als project, binnen het programma Brainport Bereikbaar (BB) als uitvoeringsorganisatie, gestart op 16 augustus 2021. In 2022 is verder gewerkt aan uitvoeringsresultaten, waaronder:

- de uitvoering van de *customer journeys* uit de uitvoeringsagenda van gedragsverandering;
- de uitwerking van *user stories;*
- de eerste 10 mobiliteitsscans bij werkgevers;
- de actieve promotie van ‘thuiswerken waar mogelijk, minimaal 1 dag per week’ bij alle werkgevers waarmee gesprekken plaatsvinden;
- de voorbereiding van implementatie van fietsstimulering bij de eerste werkgevers;

- de inventarisatie van mogelijkheden voor lokale en wijk-hubs in relevante gemeenten en de opstart van de eerste concrete hub-ontwikkeling;
- de verkenning van mogelijkheden voor opschaling van MaaS bij relevante gemeenten, in samenhang met relevante bedrijven;
- de verkenning van mogelijkheden voor collectief (besloten) vervoerlijnen;
- de verkenning van mogelijkheden voor slim beleid gericht op logistieke en vrachtvervoersstromen in relevante gemeenten;
- de voorbereiding van pilots met samenrijden bij de eerste geïnteresseerde werkgevers en de voorbereiding van het aanhaken van passende dienstverleners;
- de uitwerking van dienstverlening gericht op een tijdelijke 'thuiskomgarantie' voor deelnemers.

In Q1 worden de eerste resultaten meer zichtbaar op straat, met een sterke uitbreiding van uitvoeringsresultaten in de rest van 2023.

Het project is gericht op resultaat op straat, diensten en producten die goed 'in de markt' gezet kunnen en zullen worden, met voldoende volume en momentum. Om de hoofddoelstelling te behalen – gemiddeld 420 spitsmijdingen op de A67 (Zaarderheiken en Leenderheide v.v.) en 16% van de reizigers in Zuidoost-Brabant maakt structureel gebruik van de nieuwe producten en diensten die Brainport Bereikbaar aanbiedt – blijft veel aandacht voor marketing, voor samenhangende implementatie en communicatie essentieel.

Belangrijkste kansen en risico's vanaf 1 januari 2022 zijn:

Kansen

- Het momentum post-covid biedt nog steeds mogelijkheden om met BB-campagnes en werkgeversaanpak op de corridor A67 te komen tot structureel ander werk- en reisgedrag. Met de werkgeversaanpak zijn de eerste mobiliteitsdeals, of eerste concrete stappen in de praktijk daarvan, tussen overheden en bedrijven bijna klaar voor afsluiting. Partijen weten BB te vinden als regisseur voor uitvoeringsmaatregelen voor structureel ander reisgedrag. Het succesvolle BB-event op 22 september heeft de herkenbaarheid van BB versterkt. Kansen doen zich met name voor in werkgeversaanpak.
- De eerste acties ASML/werkgevers op de Run zijn gestart (zie ook bijlage 3), de HTC voor werknemers biedt kansen voor hen die graag via Station Eindhoven en eventuele andere, toekomstige mobiliteitsknooppunten buiten het traject Geldrop-Leenderheide willen reizen en daarbij gebruik maken van goed beschikbare, snelle en frequente verbindingen met meer duurzame modaliteiten dan alleen in de eigen auto in de spits.
- De BO MIRT-brief van de minister van I&W aan de Tweede Kamer biedt kansen voor de noodzakelijke voorzieningen binnen het nieuwe mobiliteitssysteem dat in de regio moet ontstaan. Publiek-private samenwerking gericht op samenhangende, ook kleine, maatregelen in de infrastructuur vormt 50% van de basis waarop ongeveer 1,8 miljard ten behoeve van de regio zal vrijvallen.
- De eerste testritten voor het project Collectief (Besloten) Vervoer zijn succesvol verlopen. Afgelopen maanden zijn concrete voorstellen gedaan om op 2 centrale corridors te starten met concrete BusinessLines, met financiering vanuit overheid en bedrijfsleven. Op corridor A67 ligt de focus op (in eerste instantie) een mogelijke verbinding Geldrop-HTC-De Run.

- Met het project Fietsstimulering is een versnelling aangebracht in nauwe samenwerking met BMN/Ons Brabant Fietst. Medio 2022 is gestart met e-bike-probeeracties, een grootschalige fietscampagne en de introductie van een fietsapp en uitdagingen bij een aantal grote werkgevers in de regio (aanbesteding loopt, operationeel voorjaar 2023), mede op De Run. Voor De Run en HTC wordt in Q1 de eerste activatiecampagne voorbereid middels een FietsChallenge voor deelnemende bedrijven, waaronder enkele zeer grote.
- Afgelopen maanden is er binnen SmartwayZ.NL en in de regio meer aandacht voor de beïnvloeding van logistieke stromen. Met versterking van het BB-projectteam Slimme Logistiek is een versnelling bij deze doelgroep haalbaar in 2022-2023. Focus is op logistiek en vrachtverkeer met een lokale bestemming in de regio tijdens de spits (55%) en verkeer richting Antwerpen (45%).

Acties op de kansen

- Naast intensieve WG-aanpak De Run-plus, ook voorbereidingen treffen voor deals in overige corridor A67, Helmond, eventueel Onderwijsaanpak.
- Deals nadrukkelijk ook koppelen aan cofinanciering door lokale en regionale overheden en werkgevers, van maatregelen en voorzieningen in de infrastructuur voor het nieuwe mobiliteitssysteem.
- Voor collectief vervoer: benadering andere werkgevers intensiveren, met name:
  - Philips (4.500 fte);
  - Signify (2.500 fte);
  - ASML (3.000 fte);
  - NXP (1.000 fte) en TomTom op HTC.
- Toeleveranciers van ASML waar stevige groei wordt verwacht, met in de regio circa 7.600 fte, waarvan circa 6.300 binnen de corridor A67 en mede gericht daarop ook andere dan de 2 beoogde eerste BusinessLines, verder verkennen en uitwerken, bijvoorbeeld gericht op A67 ontlasten en op de zuidelijke corridor, ook in verbinding met HTC.
- Maximale inzet op het eenduidig introduceren van de fietsapp/challenge bij bedrijven.
- Naast fietsstimulering en collectief vervoer, gezien de brandstofprijzen, ook meer inzetten op samenrijden met slimme ‘matching’-app, mede als oplossing voor een jongere doelgroep werknemers.
- Acties BB-Slimme Logistiek optimaal afstemmen met Shared Services Smart Mobility van SmartwayZ.NL en acties in de steden (Eindhoven, Veldhoven, Geldrop, Helmond) voor zero-emissie logistiek, bijvoorbeeld voor wat betreft venstertijden en gebiedsgerichte en bedrijfsgerichte aanpak.

Risico’s

- De ontwikkeling en aanbesteding van diverse BB-producten kost meer tijd dan gepland, met name door de complexe dataregels en privacyafspraken. BB voert hierover intensief overleg met de lijnorganisatie Eindhoven om zorgvuldigheid en snelheid goed in balans te krijgen. Gevolg is dat hierdoor bepaalde producten en diensten voor de corridor A67 in 2022 met wat minder snelheid ‘op straat te zetten’ zijn. Daarnaast is door beperkende dataregels en privacystatements veel moeilijker inzicht te krijgen en geven in concrete veranderingen in de mobiliteitstransitie.

- Over de ontwikkeling van regionale hubs en een regionaal netwerk van lokale en wijkhubs met deelmobiliteit is veel discussie op diverse tafels. Corridor A67 zet met BB in op eenduidige regie en integratieve, datagedreven benadering van dit onderwerp, met de focus op uitvoeringskracht.
- Het draagvlak bij de 21 gemeenten en andere stakeholders voor inbreng in de uitvoering van het programma BB, en daarmee het project corridor A67 bij met name de gemeenten in subregio Oost, is nog steeds beperkt. Dit komt voornamelijk door beperkte menskracht/kennis bij de gemeenten maar ook door andere prioriteitsstelling.
- Wie wordt 'eigenaar' van BB-producten en diensten als het programma onverhoopt eind 2023 wordt beëindigd? BB en corridor A67 gaan nu enkel verplichtingen aan tot eind 2023, maar soms zou het al beter zijn dat verder vooruit te laten lopen, bijvoorbeeld in het geval van hubs en slimme maatregelen gericht op logistiek en vrachtvervoer.
- Financiering BusinessLines. ASML besloot op de laatste dag van Q3 niet in te willen zetten op C(B)V, maar op hub Westfields. Dit heeft invloed op zowel de inhoud als het momentum van Collectief Besloten Vervoer. De twee voorgenomen lijnen (die gebaseerd waren op data van ASML) worden de komende maanden niet uitgerold. We verliezen tevens een stuk momentum richting de werkgevers die interesse hebben getoond in de twee uit te rollen BusinessLines. Het verleggen van de focus naar andere mogelijke lijnen op de corridor vangt dit mogelijk deels op, maar vergt ook kostbare tijd voor 'buy-in' en adoptie. Daarnaast heeft ASML bij de start van 2023 voorlopig ook haar eigen ontwikkeling van een 'Samen rijden'-oplossing voor onbepaalde tijd in de koelkast gezet. Dit is een risico, omdat HR-beleid achter het gebruik van regiobrede oplossingen mogelijk wegvalt.

Acties op de risico's

- De beperkingen op het gebied van data spelen niet alleen voor BB. We willen in overleg treden met de regio en provincie en eventueel externen (bijvoorbeeld kennishouders Smart City) over het omgaan met deze beperkingen en hoe we dan toch data kunnen inwinnen en gebruiken, ook voor M&E. Verder heeft BB nauw en goed contact met inkoop Eindhoven om de vaart in dergelijke procedures te houden en vertraging zo veel mogelijk te beperken.
- We moeten afstemmen en overeenkomen wie de opdrachtgever gaat zijn voor regionale hubs. Het project is toegewezen aan BB, maar wordt aangestuurd van buiten BB. Projectproblemen en integratieve vraagstukken komen ook binnen corridor A67 tot uiting en worden geacht door BB en A67 te worden opgepakt. Het is daarbij belangrijk op te letten dat regionale hubs een integraal onderdeel zijn van de regionale mobiliteitstransitie en veel samenhang hebben met lokale hubs en andere projecten binnen BB.
- Na overleg van BB met de 4 subregio's van ZOB is een aantal gerichte acties afgesproken waarop de gemeenten aansluiten op het BB-programma (MaaS, lokale hubs). Daarnaast zijn de 21 gemeenten, waaronder die in de A67-subregio Oost, optimaal geïnformeerd, onder andere door het BB-event van 22 september 2022. BB zoekt daarnaast optimale afstemming door inbreng in het 2-wekelijkse programmateam ZOB en het intensiever betrekken van de provincie Noord-Brabant bij corridor A67 en de diverse BB-uitvoeringsprojecten.

- De ontwikkeling van Collectief Besloten Vervoer betekent niet dat het project tot stilstand komt. Door de interesse die inmiddels is gewekt bij een groot aantal werkgevers, bedrijvengebieden en gemeenten, zien we nog steeds mogelijkheden en kansen. We blijven focus houden op de twee BusinessLines vanuit Den Bosch – Uden omdat deze kansrijk zijn gezien de geringe filevorming en de realisatie van de bus op de vluchtstrook. Tevens wordt nu meer nadruk gelegd op de corridor A67 met de verbinding Geldrop-HTC-De Run, met op termijn (aansluitende) verbindingen richting Helmond en/of Asten-Someren. Extra focus komt er te liggen op het verzamelen van data van werkgevers, zodat we nieuwe routes kunnen tekenen en de potentie scherp hebben. Bij het aanbod van vervoer nemen we ook de alternatieven onder de loep en zullen we samen met stakeholders een businesscase maken als onderdeel van het realisatieplan.
- Onderzoeken wat de impact is van het uitstel van ASML's eigen oplossing voor Samenrijden en of dit mogelijk grotere kansen biedt voor de deelname van ASML-werknemers aan regiobrede oplossingen. Hoe dan ook lijkt het, gezien het wat wispelturige beeld, verstandig om oplossingen en acties weliswaar in samenspraak met ASML en in de toekomst andere grote werkgevers, maar verder vooral ook onafhankelijk van het commitment van ASML te ontwikkelen vanuit het brede beeld van behoeften van de gebruikers van de reisinfrastructuur in de regio. Dit alles ook bespreken met opdrachtgevers BB en A67.

Voortgang projecten

- **BB-12 Slimme Mobiliteit corridor A67**

  Projectstatus: plan van aanpak 2023 gereed, deels in uitvoering, deels in voorbereiding.
  Projectbeschrijving:

  - *Financieel*
    Er was in 2022 sprake van onderbesteding ten opzichte van het budget. Enerzijds vergde het voorbereiden van nieuw mobiliteitsbeleid met gecommitteerde werkgevers langer tijd dan verwacht. Daarbij wordt bijvoorbeeld wel gepland budget besteed aan analyse van mobiliteitsscans en rapporten over potentieel, maar nog niet aan implementaties. Anderzijds staan enkele implementaties wel op het punt van beginnen en verwachten we in het eerste kwartaal dit te intensiveren en verder bepaalde pilots te starten. Net voor de zomer is in 2022 wel een toegewijde projectleider voor 2 dagen per week gestart om het thema 'Hubs en vormen van gedeeld vervoer' met focus op te starten en is deze in Q3 gestart met een co-creatieve aanpak in samenspraak met gemeenten en overige stakeholders. Al met al betekent dit dat we een deel van het budget hebben kunnen doorschuiven naar 2023.
  - *Kwantitatief en kwalitatief*
    Werkgeversaanpak in kader A67 loopt, concentreert zich op grote bedrijventerreinen nabij A67, waar van en -naar vervoer over gedeelte A67 Zaarderheiken-Leenderheide loopt. Binnen WGA worden vooralsnog met name hubs, ov, fiets, samen rijden en logistiek als deelprojecten meegenomen.

In Q1 en Q2 2022 is een doelgroepenanalyse voor de corridor A67 uitgevoerd op basis van beschikbare data, observaties, deskresearch en interventies uit de Uitvoeringsagenda Structurele Gedragsverandering. Op basis van deze doelgroepen zijn stuurknoppen vastgesteld die gehanteerd kunnen worden om het reisgedrag van de doelgroep te beïnvloeden. Op deze corridor is personenverkeer de belangrijkste doelgroep. Maatregelen die rechtstreeks effect hebben op het reisgedrag van deze doelgroep (bijvoorbeeld campagnes, MaaS) vormen dus een belangrijke stuurknop. Binnen het personenverkeer zijn forensen de grootste subdoelgroep.
Deze doelgroep kan ten eerste gericht worden bereikt door de stuurknop werkgeversbenadering in te zetten. Hierin zijn concrete, inhoudelijke trajecten gestart met diverse werkgevers, waarmee actief wordt samengewerkt aan implementaties van maatregelenpakketten. Het aanhaken van werknemers via individuele werkgevers en (verenigingen van) bedrijventerreinen bij de aanpak, en het opstarten en uitbouwen van communities verlopen kwantitatief volgens plan.
De doelgroep kan ook gericht worden bereikt door de inzet van de Brainport Bereikbaar publiekscampagne (BB-01). Hiertoe zijn contacten gelegd met de gemeenten langs de corridor A67, waarmee wordt samengewerkt om deze publiekscampagne gericht in te zetten en te ondersteunen.
Naast het personenverkeer vormt ook het vrachtverkeer een belangrijke doelgroep op de corridor. Met het team ‘Smart Logistics’ binnen SmartwayZ.NL is door het project, in samenwerking met het project Slimme Logistiek (BB-07) een samenwerking gestart om gesprekken te voeren met enerzijds gemeenten en anderzijds relevante partijen rondom logistiek en vrachtvervoer, waaronder RWS vanuit haar expertise, om slimme maatregelen te identificeren en uit te voeren die meer vrachtverkeer uit de spitsen weren en ondertussen de doorstroming te blijven bevorderen.

- *Beoogde resultaten*
  De werkgeversbenadering wordt mede vormgegeven aan de hand van *user stories*, die kunnen worden ingezet in combinatie met de *customer journeys* vanuit het project Structurele Gedragsverandering (BB-01). Hiermee worden de te implementeren alternatieve vervoerswijzen, mobiliteitsmaatregelen en interventies gericht vormgegeven.
  Eind 2022 was goeddeels duidelijk dat we onze doelstelling kunnen behalen met de werkgevers waarmee contact is gelegd, maar dat we ook zullen blijven opschalen naar andere werkgevers. Het commitment van de eerste aangehaakte (grote) werkgevers is nog te veranderlijk om erop te kunnen vertrouwen dat zij voldoende momentum vertegenwoordigen. In het laatste kwartaal van 2022 is wel concreet met de eerste werkgevers gestart met de implementatie van fietsstimulering. Ook is onder de paraplu van A67 een deelproject ‘Samenrijden’ opgestart, dat erop is gericht om al in Q1 de eerste proeven en implementaties uit te voeren. Daaraan gekoppeld wordt met alle betrokken werkgevers simultaan ook stimulering van reizen buiten de spits besproken en nagestreefd.

In samenwerking met het project Collectief Vervoer (BB-03) wordt op basis van de genoemde, beschikbare data en continu geactualiseerde doelgroepenanalyse gewerkt aan het identificeren en implementeren van kansrijke Collectief Vervoerlijnen. Daartoe is vanaf medio oktober ook de samenwerking met relevante, geïnteresseerde gemeenten op de corridor geïntensiveerd, onder andere om locaties te identificeren en te laten realiseren voor lokale knooppunten voor slimme (deel)mobiliteit. Met RWS is ondertussen de verkenning en voorbereiding van 'collectief vervoer op vluchtstrook' al opgestart. De eerste concrete pilot(s) wordt/worden in de eerste helft van 2023 voorzien.
Naar verwachting wordt er halverwege 2023 echt groei zichtbaar in het resultaat op straat.

Planning

	2020				2021				2022				2023			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
BB-12																

Organisatie

- Bestuurlijke eindverantwoordelijke: programmaraad SmartwayZ.NL
- Bestuurlijk adviserend: Stuurgroep Brainport Bereikbaar (6 bestuurders en 4 triple-helix partners), Rijkswaterstaat
- Ambtelijk opdrachtgever: gemeente Eindhoven, provincie Noord-Brabant en SmartwayZ.NL met bestuurlijke opdrachtgevers
- Programmamanagers: Paul Veelenturf en Iwan Arts

Budget

Totaalbudget: €2.500.000,- voor de periode 2021-2023 (al beschikbaar gesteld)

Begroot budget 2021:	€ 235.000,-	Realisatie 2021:	€ 103.092,-
Begroot budget 2022:	€ 1.051.888,-	Realisatie 2022:	€ 505.537,-
Begroot budget 2023:	€ 1.854.699,-	Realisatie 2023:	€ 0,-
Begroot 2022 t/m dec:	€ 1.051.888,-		
Realisatie 2022 t/m dec:	€ 505.537,-	Onderbesteding t/m dec:	€ 546.351,-
Verwachte eind 2022:	€ 505.537,-	Onderbesteding 2022:	€ 546.351,-

Besteedbaar budget 2023: € 1.891.371,-

NOORDOOST-BRABANT

Samenvatting

Werkpakket I is in uitvoering, Werkpakket II in voorbereiding met een nieuwe focus op mobiliteitstransitie, meer inzet op gedrag en passend bij de gemeentelijke opgaven, zoals verkeersmanagement, stadslogistiek, BMN, gedrag en fietsstimulering. Dit wordt vertaald in de herijking van de regionale samenwerkingsagenda 2020-2024 met daarin nieuwe accenten vanuit de nieuwe gemeentelijke bestuursakkoorden. Dit wordt verwerkt in verschillende trajecten en programma's en is een bouwsteen voor de heroriëntatie van SmartwayZ.NL.

Het werkpakket wordt momenteel voorbereid om verder in gesprek te gaan met gemeenten om projectfiches voor te bereiden. Voorbereiding heeft plaatsgevonden in Q4 2022, de besluitvorming vindt plaats in Q2 2023 in de programmaraad.
De activiteiten die in Q4 met uitloop in Q1 2023 zijn gestart zijn:

- Team I&O komt binnenkort aan tafel bij uitwerking programma gedeelde mobiliteit;
- Team I&O komt binnenkort aan tafel bij de realisatie van een regionaal mobiliteitspakket verstedelijkingsstrategie;
- Team Gedrag komt binnenkort langs in het ambtelijk overleg;
- continuering van inzet voor regionaal datateam, regionaal verkeerskundig team;
- regio participeert binnenkort in brainstormsessie van ons Brabant fietst voor de nieuwe actielijnen.

Buiten SmartwayZ.NL om zijn er een aantal activiteiten die belangrijk zijn voor de mobiliteitsopgaven en leveren mogelijk nog maatregelen op voor het werkpakket.
De regio doet dit hele jaar aan fietsstimulering, Ons Brabant Fietst is opdrachtnemer. We volgen hierin de aanpak van Zuid-Holland.

In februari is er een bestuurlijke sessie met de onderzoekers van het Planbureau voor de Leefomgeving met als onderwerp toegang voor iedereen.
Provincie en regio doen dit jaar een onderzoek naar mobiliteitshubs.
Provincie, regio en ’s-Hertogenbosch gaan een regionaal mobiliteitspakket maken voor de verstedelijkingsstrategie onder leiding van ’s-Hertogenbosch, aanbesteding voor ondersteunend bureau loopt.

Voortgang projecten:

- **Ontsluiting data stedelijke bereikbaarheid**
  Projectstatus: deels gereed, deels realisatie tot juli 2023
  Beschrijving: Inzet van sensoren om beter te kunnen sturen in mobiliteit, door realtime data die beleidsmatig informatie oplevert en gebruikers relevante verkeersinformatie stuurt.
- **Werkgeversbenadering**
  Projectstatus: realisatie
  Beschrijving: Maashorst en Meierijstad geven in opdracht van Brabants Mobiliteitsnetwerk invulling aan werkgeversbenadering. Voor Heusden betreft het de last mile van ov-halte naar bedrijventerrein en het stimuleren van fietsgebruik onder werknemers.
- **Fietsstimulering**
  Projectstatus: realisatie tot juli 2023
  Beschrijving:
  - Bicycle Oriented Development;
  - ontwikkelen van een ontwerptool voor de stedelijke uitbreidingsopgave;
  - op basis van data koppeling leggen tussen de verstedelijking en duurzame mobiliteitsnetwerken.
- **Deelmobiliteit en verduurzaming**
  Projectstatus: realisatie tot juli 2023
  Beschrijving:
  - gedragscampagne om deelmobiliteit te stimuleren;
  - samenwerkingen voor onder andere ontwikkeling dataplatform potentie elektrische deelmobiliteit, coöperatieve deelauto's in wijken inzetten.

- **Stadslogistiek**
  Projectstatus: realisatie
  Beschrijving:
  - slimme en schone bevoorrading van de binnenstad;
  - zero-emissie bevoorrading, zonder uitstoot en minimale geluidsoverlast.
- **Verkeersmanagement**
  Projectstatus: gereed
  Beschrijving: informeren, geleiden en sturen van verkeer tijdens evenementen, naar strategische locaties en bij grootschalige wegwerkzaamheden als onderdeel van de Minder Hinder-aanpak.

Planning

	2020				2021				2022				2023			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Ontsluiting data stedelijke bereikbaarheid																
Werkgevers-benadering																
Fietsstimulering																
Deelmobiliteit en verduurzaming																
Stadslogistiek																
Verkeers-management																

Organisatie

- Bestuurlijk verantwoordelijke: Jan van Burgsteden als bestuurlijk trekker van het PoHo ruimte, mobiliteit en wonen regio Noordoost-Brabant
- Programmamanager: Rian Snijder

Budget
Totaalbudget: € 716.846,-
Waarvan aandeel SmartwayZ.NL: € 375.491,-

HART VAN BRABANT

Samenvatting
De tranche 1-projecten bij Midpoint hebben weinig tot geen vooruitgang geboekt, omdat de focus vooral heeft gelegen op het helder krijgen van de wijze waarop de subsidie verantwoord moet worden. Midpoint wacht nog op antwoord over de wijze van inzichtelijk maken van de bijdragen van derden bij de eindverantwoording.

De tranche 2-projecten zijn nog niet allemaal gestart. In Q4 zijn alle handtekeningen gezet onder de samenwerkingsovereenkomst en de subsidieaanvraag is ingediend. Midpoint wacht met het uitvoeren van de projecten tot de subsidie definitief beschikt is.

Voortgang projecten:

- **Ontsluiting data van toepassing *use cases* mobiliteitsvraagstukken**

  Projectstatus: in afronding/opstarten evaluatie

  Projectbeschrijving: het beter sturen van parkeerders naar beschikbare parkeerplaatsen.

  Status Q4 2022: hoewel het project in Q1 gereed is gemeld door Oisterwijk, bleek bij navraag over evaluatiemogelijkheden dat het systeem mogelijk nog niet geplaatst is. Dit ontstond door onduidelijkheden bij overdracht van werkzaamheden bij elkaar opvolgend personeel.

  Vooruitblik Q1 2023: met nieuwe collega in Oisterwijk status uitwerken. Daarnaast afstemmen wat evaluatiemogelijkheden zijn.

- **1.2 Multimodale goederenstromen**

  Projectstatus: in realisatie

  Projectbeschrijving: het gebruik van multimodale diensten opschalen door regionale MKB en opschalen van de digitalisering van het voor- en natransport in de regio.

  Status Q4 2022: de status is gelijk aan Q3. De focus heeft met name gelegen op het helder krijgen van de wijze waarop het project gedeclareerd moet worden voor het subsidietraject. De status was en is: uit de voorgaande inventarisatieperiode zijn 9 concrete leads ontstaan die belangstelling hebben voor een shift van weg naar water of spoor. Het volume wat hiermee gemoeid is, bedraagt circa 3.000 TEU. De binnenvaartterminal van Tilburg loopt tegen de maximale bezetting aan en in Waalwijk loopt een vergunningstraject voor de aanleg van een nieuwe terminal. Hierdoor vertraagt het project.

  Vooruitblik Q1 2023: uitwerken van de business cases voor de modal shift van bovengenoemde leads. Voorbereidingen treffen voor digitaliseringstrajecten van bestaande klanten van de terminals. Identificatie van externe partijen voor het uitvoeren hiervan en voorbereiden van de aanbesteding.

- **1.3 Logistieke ontkoppelpunten – Retourlogistiek**

  Projectstatus: in realisatie

  Projectbeschrijving: verkenning van de mogelijkheden voor het opzetten en opschalen van logistieke ontkoppelpunten voor bouwlogistiek en retourlogistiek in de regio Midden-Brabant.

  Status Q4 2022: de status is gelijk aan Q3. De focus heeft met name gelegen op het helder krijgen van de wijze waarop het project gedeclareerd moet worden voor het subsidietraject. De status was en is: de betrokken regionale bouwbedrijven hebben gezamenlijk een stichting opgericht voor de bouwhub. Een kwartiermaker wordt gezocht. Het inventariseren van de regionale potentie voor retourstromen en sloopstromen van bouwlocaties in de regio is afgerond. De inventarisatie geeft een beeld op basis van een aantal aannames die moeilijk te valideren zijn vanwege het ontbreken van operationele data bij de bedrijven

  Voortuitblik Q1 2023: een vergelijkbare oefening voor de bouwhub kan gedaan worden voor een beoogde samenwerking van kledingproducenten in de regio. De derde richting is de retourlogistiek van e-commerce c.q. e-fulfilment partijen in de regio. Komend kwartaal gaan we deze partijen benaderen.

- **1.4 Stimuleren deelmobiliteit**

  Projectstatus: in realisatie

  Projectbeschrijving:

  Financieel is er mogelijk een bijstelling nodig in 2023 door onduidelijkheid rond de kosten van de configuratie van de MaaS-App.

We organiseren deelmobiliteit, onder andere door het inrichten van mobiliteitshubs en afspraken te maken met ontwikkelaars rondom deelmobiliteit.
Status Q4 2022: de opening van de parkeergarage Zwijssen is uitgesteld naar Q1 2023. Op de begaande grond komt een stalling voor deelfietsen en deelscooters en 35 parkeerplaatsen voor deelauto's. Met de aanbieders maken we afspraken over het aanbieden van deelvoertuigen en de technische inrichting van de garage. Verder zijn we bezig met het opstellen van beleidsregels voor een schaarse vergunning voor deelauto's.

- **1.5 Prioriteit actieve mobiliteit**
  Projectstatus: in realisatie
  Projectbeschrijving: Systeem bepalen met een maximale impact voor de verbetering van de doorstroming van de fietser. Verkennen van het implementeren van dit systeem op de iVRI's op de snelfietsroute Tilburg-Waalwijk (F261).
  Status Q4 2022: In rapportage Q3 meldden we dat er vertraging zou ontstaan door drukte bij leverancier en materiaaltekorten. Het is toch gelukt om in Q4 techniek te bestellen voor 1 kruising. Begin 2023 wordt deze geleverd en geïnstalleerd. De tweede VRI wordt in Q1 besteld.
- **1.6 Smart leisure**
  Projectstatus: in realisatie
  Projectbeschrijving: met smart mobility de bereikbaarheid van recreatieve locaties verbeteren en duurzamer maken, onder andere door de ontwikkeling van middelen die bezoekers verleiden om op een ander moment of andere wijze naar de locaties te reizen.
  Status Q4 2022: voor het project "van Gogh Homeland" sloten we aan bij het koersdocument Oostflank Tilburg. Naast dit traject zijn we ook aan de slag gegaan met het 'digitaliseren' van de travel journey, waardoor we bijvoorbeeld op basis van data in staat zijn om het reisgedrag van bewoners en bezoekers te beïnvloeden. We vinden het belangrijk om hierbij innovatieve start-up- en scale-upbedrijven te verbinden. Zij zijn vaak op zoek naar validatie en met dit project bieden wij hiervoor de mogelijkheid.
- **2.1 Verbetering monitorings- en evaluatietools verkeerslichten**
  Projectstatus: in voorbereiding
  Projectbeschrijving: toepassen van een slimme indicator in de aansturing van de VRI's: een functionele beschrijving van de regelstrategie die geïntegreerd wordt in de bestaande applicatie van de gemeente Tilburg. Hiermee kunnen alle 156 VRI's vanuit 1 centrale applicatie en functioneel afgestemd op elkaar worden gemonitord. Dit levert een verbeterde doorstroming en minder wachttijd op, zodat de samenhang en afwikkeling van regionaal en lokaal verkeer wordt verbeterd.
  Status Q4 2022: interne koppeling aan dashboard voor multimodaal netwerk afgestemd.
- **2.2 Toepasbaar maken data in use cases mobiliteitsvraagstukken**
  Projectstatus: in voorbereiding
  Projectbeschrijving: publieke en private data worden steeds meer beschikbaar. Om vraagstukken over mobiliteit te analyseren moeten, zo integraal mogelijk, databases en datasets beschikbaar gemaakt worden. Er zijn al veel initiatieven op dit vlak, maar die zijn vooral gericht op hoofdroutes. Zeker voor logistieke data. In samenwerking met bestaande trajecten gaan we de beschikbaarheid van data verrijken door de regionale componenten toe te voegen. Hiervoor gaan we het uitgebreide regionale netwerk van Midpoint Brabant inzetten. Daarmee voegen we een relevante stap toe aan de bestaande ontwikkelingen en kunnen we effecten in de regio laten landen.
  Status Q4 2022: voor de start wachten we op de definitieve toekenning van de subsidie.

- **2.3 Stimuleren gebruik smart logistics tools in het logistieke MKB**
  Projectstatus: in voorbereiding
  Projectbeschrijving: de afgelopen jaren zijn vanuit verschillende regionale, provinciale en nationale organisaties en programma's veel tools en instrumenten beschikbaar gekomen voor logistieke bedrijven. Door de inzet van een logistieke makelaar (digi-coach) in de regio voegen we iets toe aan deze programma's: door ook de kleinere logistieke partijen te informeren, stimuleren en ondersteunen bij het gebruik van deze tools en instrumenten gaat een grote groep professionele chauffeurs deze diensten gebruiken.
  Status Q4 2022: start wacht op definitieve toekenning subsidie.
- **2.4 Stimuleren gebruik vrachtverkeerprioriteit op tangent Tilburg**
  Projectstatus: in realisatie
  Projectbeschrijving: sinds 2021 zijn er 21 iVRI's op de tangenten functioneel en voorzien van een functionaliteit om vrachtverkeer te prioriteren. Nu kan het gebruik sterk worden gestimuleerd. De gemeente Tilburg wil samen met Midpoint Brabant een communicatietraject richting het bedrijfsleven opstellen, zodat zij beter bekend raken met de kansen die het voor hun logistieke keten kan betekenen en meer gebruik gaan maken van de mogelijkheden van de 21 iVRI's en daarnaast van landelijke CTC-diensten zoals stilstaand vrachtverkeer en gesloten rijbanen op snelwegen.
  Status Q4 2022: afstemming vakspecialisten heeft plaatsgevonden. Voor de goede communicatie vanuit Midpoint Brabant wordt de tijdswinst op de tangent concreet gemaakt (deelonderzoek). In Q1 2023 wordt op basis van deze uitkomsten de planning van de acties richting het bedrijfsleven in 2023 ingepland.
- **2.5 Verbetering doorstroming A59 – Waalwijk-centrum**
  Projectstatus: in voorbereiding
  Projectbeschrijving: als Vidiled en gemeente Waalwijk willen wij door middel van een dynamische waarschuwing op de Hertog Janstraat (via in-car meldingen en led-schermen) chauffeurs vroegtijdig waarschuwen voor hun te hoge vrachtwagen en een omleidingsroute adviseren zodat voorkomen wordt dat vrachtwagens zich vastrijden tegen de lage tunnel onder de A59 in Waalwijk.
  Status Q4 2022: hernieuwd contact is gelegd met leverancier. Afstemming met afdeling vergunning heeft plaats gevonden (er is geen vergunning nodig voor plaatsing). Het definitief uitvoeringsplan zal in Q1 vastgesteld worden.
- **2.6 Werkgeversaanpak**
  Projectstatus: in realisatie
  Projectbeschrijving: als BMN en regio Hart van Brabant willen wij diverse gedragsbeïnvloedende acties uitvoeren, zodat werkgevers en werknemers meer bewust worden van de voordelen die zij kunnen ervaren dankzij een gewijzigd reisgedrag van het personeel. Momenteel past BMN een werkgeversbenadering toe in Tilburg en Waalwijk. Het voorstel is om dit ook in de andere 6 gemeenten van Hart van Brabant te gaan doen.
  Status Q4 2022: BMN is de communities aan het uitwerken. Ook is er contact gelegd en een contract aangegaan met OnsBrabantFietst voor uitvoering van de fietsstimuleringsacties in Q2 en Q3 van 2023.

Planning

	2020				2021				2022				2023			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Project 1.1 (werkpakket 1)																
Project 1.2 (werkpakket 1)																
Project 1.3 (werkpakket 1)																
Project 1.4 (werkpakket 1)																
Project 1.5 (werkpakket 1)																
Project 1.6 (werkpakket 1)																
Project 2.1 (werkpakket 2)																
Project 2.2 (werkpakket 2)																
Project 2.3 (werkpakket 2)																
Project 2.4 (werkpakket 2)																
Project 2.5 (werkpakket 2)																
Project 2.6 (werkpakket 2)																
Voorbereiding werkpakket 3																

Organisatie

- Bestuurlijke verantwoordelijke: dhr. A. de Jong – gemeente Waalwijk
- Programmamanager: Janneke Schoonen – gemeente Waalwijk

Budget

Totaalbudget: € 2.963.000
Waarvan aandeel SmartwayZ.NL: € 1.544.400 (WP I € 935.000,- en WP II € 609.400,-)

WEST-BRABANT

Samenvatting

In Q4 (november-december) is vanuit Regio West-Brabant gestuurd op het indienen van (nieuwe) projecten vanuit de gemeenten. De focus lag op realisatie in 2023. Dit heeft in totaal 3 ingevulde projectfiches opgeleverd. De gemeente Bergen op Zoom heeft een project ingediend, maar dit bleek onvoldoende aan te sluiten bij de doelen en beoogde effecten van SmartwayZ.NL. Er wordt nader onderzocht hoe SmartwayZ.NL van dienst kan zijn. Gemeenten Altena/Geertruidenberg/Oosterhout hebben gezamenlijk rondom A27 een maatregelenpakket voor hinderaanpak ingediend. Moerdijk heeft vanuit mobiliteitsdoelen in hun bredere havenstrategie een projectfiche gemaakt voor diverse ontwikkelingen. Daarnaast is er een bredere oproep gedaan aan gemeenten in West-Brabant om de fietsstimulering vanuit BMN/Sjees/OnsBrabantFietst gezamenlijk op te voeren (naar goed voorbeeld van bovenliggende regio). Doel is:

- inkoop pakket;
- voorbereiding uitvoering 12 helft 2023;
- uitvoering 2e helft 2023.

De 2 uitgewerkte projectfiches van gemeente Moerdijk en gemeenten Altena, Geertruidenberg en Oosterhout zijn in routing gebracht door Ward Koopmans. Na een akkoord van Arjen Vermeulen zal vanuit werkpakket 1 de beschikking door RWB worden aangevraagd. Een financieel overzicht werd op 7 maart vanuit SmartwayZ.NL aangeleverd. Hierop zal de beschikking worden gebaseerd.

Voortgang projecten:

- **Gastveilig Breda**
  Projectstatus: in uitvoering.
  Projectbeschrijving: projectteam gestart binnen programma Gastveilig Breda.
- **Werkgeversaanpak/mobiliteitsportaal**
  Projectstatus: in uitvoering.
  Projectbeschrijving: mogelijk fietsstimuleringspakket en inhuur projectleider. Doel: concretisering aanbod fietsstimulering en samenwerking tijdens hinderaanpakken met werkgevers en koppeling met (RWS) hinderaanpak A27 + haringvliet en Heijenoord te organiseren en uitvoeren.
- **Realtime in car informatievoorziening**
  Projectstatus: uitgevraagd aan gemeenten.
  Projectbeschrijving: reactie gekregen van 3 gemeenten – Breda/Moerdijk/Bergen op Zoom.
- **Controltower Moerdijk**
  Projectstatus: lopend – wel ontwikkeling, geen uitvoeringskracht bij Moerdijk.
  Projectbeschrijving: Digital twin via Bredata kansrijk, wordt onderzocht binnen Gastveilig Breda project. Locatiebezoek van Breda aan controltower Moerdijk heeft plaatsgevonden in februari 2023.
- **Weggebruikers geleiden voor optimale benutting wegennet**
  Projectstatus: niet gestart.
  Projectbeschrijving: geen projecten gevonden die passend zijn of voor 2023 kunnen worden uitgevoerd.
- **Uitrol CtC-diensten**
  Projectstatus: niet gestart.
  Projectbeschrijving: geen zicht op concrete projecten bij gemeenten.

Planning

	2020				2021				2022				2023			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Project Moerdijk (werkpakket 1)																
Project Fietsstimulering (werkpakket 1)																
Project A27 (werkpakket 2)																

Organisatie

- Bestuurlijke verantwoordelijke: Erik Kiers (secretaris-directeur RWB)
- Programmamanager: Matthias de Visser (Gebiedsteammanager RWB)

Budget

Totaalbudget: € 5.000.000,-
Waarvan aandeel SmartwayZ.NL: € 2.500.000,-

NOORD-LIMBURG

Samenvatting

In Noord-Limburg lopen momenteel twee werkpakketten en is een derde in voorbereiding. Het eerste werkpakket is een divers pakket, gericht op diverse doelgroepen. De corridoraanpak is gericht op een betere doorstroming voor vrachtverkeer. De mobiliteitsportal richt zich op een betere bereikbaarheid voor personeel op bedrijventerreinen. Ouderen, ov en MaaS is speciaal opgezet om meer ouderen gebruik te laten maken van het ov. Social Green heeft als doel om elektrisch deelvervoer bij werknemers te krijgen met een laag salaris.

Het tweede werkpakket is uniek binnen SmartwayZ.NL. Dit is het eerste werkpakket dat volledig met het bedrijfsleven wordt opgepakt. Zij zorgen naast de inhoudelijke kennis ook voor een groot deel van de financiering. Met 3 projecten gaan zij aan de slag om door middel van de juiste *tooling* transportbewegingen te reduceren door vrachten te combineren. Ook het omzetten van goederen van vrachtverkeer naar scheepvaart of rail is een van de projecten

Het derde werkpakket is momenteel in voorbereiding.

Voortgang projecten

- **1: Corridoraanpak in de regio**

  Projectstatus: er zijn momenteel technische problemen met de app die moet communiceren tussen de vrachtwagen en de iVRI. 2 van de 3 leveranciers zijn gestopt en de 3e werkt ook niet goed. Daarom is de proef tijdelijk stilgelegd. Er wordt nu versneld ingezet op het aanpassen van de fleetmanagementsystemen, te beginnen met de systemen van onze deelnemers. De verwachte eindresultaten worden vooralsnog behaald.

  Venlo is met de besluitvorming bezig om de iVRI's aan te schaffen. Dit vindt op korte termijn plaats, zodat realisatie nog in 2023 plaats kan vinden.

Projectbeschrijving: het project Corridoraanpak in de regio Noord-Limburg heeft als doelstelling de logistieke verkeersstromen efficiënter te organiseren. Dit door vrachtverkeer op belangrijke stedelijke ontsluitingswegen en regionale verbindingswegen (Kwaliteitsnetwerk Goederenvervoer) prioriteit te verlenen (binnen de geldende beleidscondities) bij het passeren van kruispunten. Hierdoor verbetert de doorstroming van verkeer, wordt CO_2-uitstoot verminderd, neemt het brandstofverbruik af, worden kosten bespaard in de logistieke keten, wordt de tijdige levering van goederen verbeterd en ontstaat er minder hinder voor de omgeving.

- **2: Mobiliteitsportal**

  Projectstatus: de originele aanpak werkt niet, doordat op de bedrijventerreinen niet altijd urgentie wordt ervaren. Ook de koppeling met de werkgeversaanpak werd in de praktijk niet goed begrepen. Deze is nu al samengevoegd voor een beter begrip. Er is echter nog weinig respons bij de bedrijven, waardoor er nog weinig concrete acties zijn uitgevoerd. We zijn nu de aanpak aan het herzien, waarmee een gerichtere acquisitie wordt nagestreefd om bij meer bedrijven persoonlijk aan tafel te komen. Ook de samenwerking met Supply Chain Valley, bedrijvencontactfunctionarissen en dergelijke wordt nadrukkelijk opgezocht. Dit is noodzakelijk om eind 2023 de gewenste resultaten te behalen.
  Projectbeschrijving: het project Mobiliteitsportal Noord-Limburg is integraal onderdeel van de Werkgeversaanpak, met een focus op bedrijven in de maakindustrie, agro- en logistiek in de regio Noord-Limburg. Naast de bewustwording onder de werkgevers en -nemers voor duurzaam vervoer, vraagt de bereikbaarheid van de bedrijventerreinen specifieke aandacht. Dit vanwege de geografische ligging van de bedrijventerreinen in deze sectoren. Hierbij ligt de focus op de bedrijventerreinen in Venlo, Horst aan de Maas, Venray (De Blakt en Smakterheide) en Gennep (de Grens/de Brem). Daar waar mogelijk worden andere bedrijventerreinen in de regio Noord-Limburg ook meegenomen in de realisatie.

- **3: Ouderen, OV en MaaS**

  Projectstatus: eerste pilot in Mook en Middelaar is met succes afgerond.
  Tweede pilot in Venray is in voorbereiding. Hierin worden de ervaringen uit de 1e pilot meegenomen om tot optimalisatie te komen. Met name het werven en binden van vrijwilligers wordt nu uitbesteed om dit goed te borgen.
  Project ligt qua inhoud, planning en financiën op schema.
  Projectbeschrijving: het project Ouderen ov en MaaS richt zich op het informeren van ouderen over de mogelijkheden en werking van het ov en andere initiatieven zoals de Wensbus en deelmobiliteit en het laten opdoen van een positieve ervaring met deze vormen van mobiliteit. Door deze aanpak blijkt dat de drempels die door ouderen worden ervaren, kunnen worden weggenomen.

- **4: Social Green fase 0 en fase 1**

  Projectstatus: het oorspronkelijke project is niet meer realiseerbaar, doordat er geen haalbare businesscase kan worden voorgesteld die past bij de doelgroep. Momenteel onderzoeken we of binnen de bestaande doelstellingen elektrisch deelvervoer kan worden gerealiseerd voor de beoogde doelgroepen.

Projectbeschrijving: Met Social Green willen we de bereikbaarheid van de bedrijventerreinen in de regio verbeteren door elektrische deelvoertuigen aan te bieden. Deze voertuigen benutten de duurzaam opgewekte (zonne)energie op bedrijventerreinen als energiebron, om vervolgens ingezet te worden als deelvoertuigen om de bedrijventerreinen te verbinden met de wijken. Hier wordt de elektriciteit teruggeleverd aan de wijk door middel van V2X-technologie.

- **5: Datagedreven verbetering efficiency in logistiek transport**
  Projectstatus: dit project is in volle gang, waarbij momenteel 3 van de 5 fasen zijn afgerond. Daarmee ligt het op schema voor het tijdig behalen van de beoogde resultaten.
  Projectbeschrijving: middels data-uitwisseling synergie realiseren tussen logistieke partijen in de regio om ladingen/container vervoer te kunnen bundelen door effectieve planning.
- **6: Smart Parcelhub Noord-Limburg**
  Projectstatus: dit project is in volle gang, waarbij momenteel 3 van de 5 fasen zijn afgerond. Daarmee ligt het op schema voor het tijdig behalen van de beoogde resultaten.
  Projectbeschrijving: realiseren van optimale beladingsgraad van linehaul-stromen (outbound en inbound) door clustering van parcels wat mogelijk wordt door het verslimmen van planningssoftware en -platform.
- **7: Van de weg halen van trailers middels slimme planning**
  Projectstatus: dit project is in volle gang, waarbij momenteel 3 van de 5 fasen zijn afgerond. Daarmee ligt het op schema voor het tijdig behalen van de beoogde resultaten.
  Projectbeschrijving: door effectievere planning (middels slimme data-uitwisseling) van samenwerkende bedrijven in de regio gaan we 1800 ritten per week van de weg halen (resultaat eind 2023). Dat kan door voor niet-containervervoer gezamenlijk gebruik te gaan maken van spoorgoederenvervoer op het traject Rotterdam-Venlo en vanuit Venlo verder doorgaand.

Monitoring & Evaluatie
Voor de monitoring en evaluatie van de projecten is Moventum aangesteld. Momenteel zijn de meetplannen opgesteld (in samenspraak met SmartwayZ.NL) en wordt gestart met de uitvoering van deze plannen.

Planning

	2020				2021				2022				2023			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Project 1 (werkpakket 1)																
Project 2 (werkpakket 1)																
Project 3 (werkpakket 1)																
Project 4 (werkpakket 1)																
Project 5 (werkpakket 2)																
Project 6 (werkpakket 2)																
Project 7 (werkpakket 2)																
Voorbereiding werkpakket 3																

Organisatie

- Bestuurlijke verantwoordelijke: Marij Pollux
- Programmamanager: Tom Jacobs

Budget

Totaalbudget: € 4.552.988,-
Waarvan aandeel SmartwayZ.NL: € 1.866.161,-

Project	Totaal budget	Bijdrage SmartwayZ.NL	Besteed
1	€ 675.000,-	€ 337.500,-	€ 0,-
2	€ 484.220,-	€ 242.110,-	€ 19.695,0
3	€ 229.610,-	€ 100.000,-	€ 50.558,-
4	€ 431.436,-	€ 215.718,-	€ 0,-
5	€ 700.000,-	€ 233.333,-	€ 350.000,-
6	€ 800.000,-	€ 400.000,-	€ 400.000,-
7	€ 900.000,-	€ 337.500,-	€ 450.000,-

Let op: de kosten gemaakt voor medewerkers van SmartwayZ.NL zijn nog niet opgenomen in de bestede kosten.